



# MAGYARI

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre  
HUNGARIA BUDAPEST  
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelőszerkesztő:  
**dr. Paál Árpád**

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.  
Törv. lajstromszám:  
Trib. Bihor III. Nr. ord. 11/71 Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyáriás Elemér**

## Runciman lord felkérésére Henlein ismét Hitlerhez utazott

Henlein berchtesgadeneri megbeszélései nyomán jelentős fordulatot várnak a csehszlovák kérdésben.

Hodzsa miniszterelnök a magyarság vezetőivel is közölte a cseh kormány legújabb megoldási tervét

Prágából jelentik: Cseh jólétesült helyen tagadják az angol és francia sajtóban megjelent önkormányzati tervek hitelességét. Hangoztatják, hogy eddig még csak elgondolások vannak, amelyeket részben a kormány első tervéből, részben Benes és Runciman kezdeményezéséből vettek át, részben pedig a szudéta-németek kívánságait vették figyelembe. A szudéta-németek kiküldöttei eddig csak előzetes megbeszéléseken vettek részt. Az érdeklődő tárgyalások Hodzsa és a szudéta-német kiküldöttek között pénteken kezdődnek.

A szudéta-német párt parlamenti bizottsága jóváhagyta a párt kiküldötteinek eddigi magatartását. Hogy az úgynevezett harmadik tervet tárgyalási alapul elfogadják-e, az még nem derült ki. Valószínű, hogy Henlein Berchtesgadenből való visszatérése után döntenek csak ebben a kérdésben. A harmadik terv nagyjában már kialakult. A terv a köztársaságot 23, önkormányzattal felruházott körzetre osztja, ezek közül három teljesen német, egy magyar, a többi vegyes. A körzet élén álló csupán vétőjoggal bír a körzeti gyűlésen hozott törvényekkel szemben. Az iskola- és kulturális, valamint gazdasági ügyeket a körzetek önállóan intézik. A hadsereg, külpolitika, vasut, posta, valamint esendőrség közös vezetés alatt marad. A városi rendőrséget esendőrséggé szervezik át és a esendőrséget a hadsereghez csatolják.

### A MAGYARSÁG VEZETŐI HODZSÁNÁL.

Prágából jelentik: Jaross és gr. Eszterházy János, az Egyesült Magyar Párt vezetői, csütörtök délután másfél órás tanácskozást folytattak Hodzsa miniszterelnökkel, aki ismertette a kormány elgondolásait a nemzetiségi kérdés megoldása tekintetében.

## Runciman lord és Benes köztársasági elnök újabb tanácskozása

Prágából jelentik: Runciman lord csütörtökön felkereste Benes elnököt. A kihallgatás másfél órát vett igénybe. Délután a szudéta-német párt parlamenti bizottsága ülést tartott, amelyen Henlein nem vett részt, mert délben Berchtesgadenbe utazott Hitlerhez.

Mint Berchtesgadenből jelentik, Henlein csütörtök délután odaérkezett és egy szállodában szállt meg, Hitler birodalmi vezért és kancellárt csak pénteken keresi fel. Londoni illetékes körök szerint Henlein Runciman lord felkérésére keresi fel Hitlert, mert a lord reméli, hogy az elősegíti a tárgyalások folytatását és a békés kibontakozást.

Prágából jelentik: A Daily Telegraph és a Prager Tagblatt tudósítást közölt arról a meg-

beszélésről, amely vasárnap a rotenhausi kastélyban Runciman és Henlein között lefolyt. Runciman titkársága a két lap tudósítását felöltennek és minden alapot nélkülözőnek mondja, hozzátéve, hogy a beszélgetésről sem a lord, sem mások semmiféle közlést nem tettek.

### A CSEH HATÓSÁGOK MEGÁLLAPÍTÁSAI AZ OELSENI INCIDENS ÜGYÉBEN.

Prágából jelentik: A cseh hatóságok megállapították, hogy az Oelsen közelében, Ebersdorf mellett történt határincidensnél csakugyan jelen voltak cseh katonák, de a lövést nem katonai fegyverből adták le a német vámőrre.

## Angol államférfiak utazása az északi államokban

Londonból jelentik: Duff-Coper, az angol tengernagy hivatal első lordja, Svédországba utazik. Utjának célja, hogy előkészítse az angol és svéd tengeri haderők közötti szorosabb együttműködést. A News Chronicle szerint Anglia és a skandináv államok nemsokára tengeri egyezményt kötnek az 1936 évi londoni

tengerészeti egyezmény mintájára.

Hore-Belisha hadügyminiszter rövidesen végigjárja Finnország 2 ezer mérföld hosszú határait és Dánia déli határát. A hadügyminiszter szoros együttműködést akar létesíteni Finnország és Anglia között.

## A XIV. konferencia

Stockholm, augusztus havában.

(S. I.) — Ragyogó napsütésben fürdik a város. Tiszta és friss a levegő, tiszták a házak, az utcák és tiszták az emberek. Ebben az átható és tiszta légkörben végtelenül egyszerűnek és világosnak látszik a nemzetiségi kérdés, melyet itt tárgyalt az európai kisebbségi nemzetek XII. kongresszusa.

A tanácskozásokat a svéd sajtó igen nagy figyelemmel kísérte. Hasábos beszámolók, pillanatfelvételek minden lapban. Ha a cikkekben, a nyilatkozatok visszaadásában elő is fordulnak kedves tévedések, melyek arról beszélnek, hogy milyen messze esik a svédektől ez a probléma, annál világosabban domborodik ki minden lapból, minden sorból a lényeg. Azt talán nem tudják a svédék olyan jól, mint mi, hogy mi a nemzetiségi kérdés, de annál jobban és világosabban tudják azt, hogy mi a — nemzetiség.

A Duna-völgyében a sok részlet, történelmi és jogi elmélet, panaszirat és válaszirat, javaslat és ellenjavaslat között igen sokszor elvész a gyermek. Sokszor maguk az érdekeltek felelnek, — a nemzetiségek is — elvesztik a szemük elől. Tulságosan belebecsátkoznak a részletekbe. A részletek kérdése pedig olyan, mint az ingovány: minél jobban mozog és kapálódzik azokban az, aki belegabalyodott, annál mélyebbre süllyed.

Csodálatos és tanulságos volt megnézni ennek a kérdésnek az arcát a svéd tükörben. A sajtóban éppen úgy, mint kiváló svéd közéleti férfiak szavaiban, kik szívesen jöttek el a nemzetiségek küldötteinek körébe és elfogulatlanul, nyugodtan beszéltek a mai Európának legnagyobb, legégetőbb problémájáról: a nemzetiségi kérdésről.

Stockholm város ösz polgármestere például, ki a konferencia estélyén arról mondott beszédet, hogy a nemzetiségek önrendelkezési joga éppen úgy hozzátartozik az emberi élet teljességéhez, mint az egyéni szabadság. Ahogyan egyes emberek, kiknek nincsenek meg egyéni szabadságaik, nem alkothatnak sem nemzetet, sem nemzetiséget, azonmód nem lehetnek valójában szabad és egész emberek, akik nem élhetik a maguk nemzetiségi közös életüket. Vagy pedig a stockholmi egyetem jogi karának dékánja, ki a rektor megbízásából jött el a fogadásra: szavai olyan egyszerűen és világosan formálták ki a jogi fogalmakat, melyek a nemzetiségi kérdésnek adnak foglalatot, hogy szinte tárgyszerűen hatottak. Arra csábították a hallgatóságot, hogy nyujtsák ki kezüket utánuk s használják azokat a maguk életében, ahogy a svéd acélból készült finom műszereket s pompás szerszámokat használni lehet a föld legtávolibb sarkában is, ahová elkerülnek.

A jogi fogalmak azonban, sajnos, mégsem szerszámok s így mégsem olyan könnyű az átvittetésük távoli társadalmak gondolatvilágába és még kevésbé a mindennapi élet valóságába. Csupán tanulságokról lehet tehát szó, mit ebből a találkozásból le lehet vonni; a gyakorlati haszonnak bizonyos reményével.

Az első és legfőbb tanulság az, hogy a nemzeti eszme valóban az uralkodó és élelformáló nagy gondolata ennek a kornak, melyben élünk. Nem átmeneti lázas állapot s még ke-

vesbé az utolsó fellobbanás, melynek a fénye csak arra jó, hogy a nemzetközi rétegződés útjait megvilágítsa. Milyen hazafiasok, menyire szeretik hazájukat, faji és népi sajátosságait a svéd munkások! Azt a hatalmat, mely a kezükben van, nem használják másra, mint nemzetiségi közösségük felvirágoztatására! Hogy valóban nemzetiek és a küzdelemben, mit a jobb életért akkora sikerrel visznek, sohasem feledkeznek meg az egész nemzetnek érdekeiről, azt az mutatta a legjobban, ahogyan lapjaik a nemzetiségi konferenciáról írtak és ahogyan méltányolták az elvi küzdelmet, mit ez a konferencia másfél évtized óta következetesen folytat!

Nagy tanulság ez. Azzal biztat, hogy a nemzetiségi kérdés valóban el fogja érni a nyugalmat és a kiegyenlítődésnek azt az állapotát mely a vallási kérdésekben a vallási háborúk után elkövetkezett. Ezt a párhuzamot már sokszor megvonták, kik erről a kérdéssel elmélkedtek: a skandináv népek tiszta légkörében, a visszhangban, mit a stockholmi konferencia a skandináv világban keltett, ez az elméleti rokonság az élmény erejével és frissességével tölti meg az ember szellemét.

A második tanulság csak következése az elsőnek. Arra figyelmeztet, hogy nagy eszményekért csak úgy lehet és úgy szabad küzdeni, hogy az eszményt magát soha sem veszítjük el szemünk elől. Ez nem jelenti azt, hogy nem lehet és nem kell keresni a modus vivendi kínáló lehetőségeit. Az eszményeket befelé kell megélni és követni: a népi lélekben, az irodalomban, a sajtóban kell tisztán és világosan élnie ennek az eszménynek. Az a népi lélek, mely átérzi az eszményt, ahogyan ezen a skandináv földön mindent átjár a friss, tengervízben mosakodó skandináv szél, mindig megtalálja kifejeződését ott, ahol lehet, ahol a modus vivendi engedi: egyre megy, hogy közjogi formában történik-e meg ez, avagy a nyelv forró kultuszában, a társas élet új törvényeinek kialakításában, avagy a gazdasági élet különleges megszerveződésében. Akármire nyúl az igazán nemzeti, öntudatos és határozott népi lélek, az népi és nemzeti életformákat teremt. Életformákat, melyek köny-

nyebbé és egyszerűbbé teszik az utódok életét. Életformákat — legyenek azok intézmények, szervezetek vagy pusztán népszokások — melyek biztos kikötőt jelentenek, ahonnan újabb problémák felé vitorláznak újabb rajok, ahogyan ezekből a svéd kikötőkből szerterajzották a világra erős lelkű, erős öntudatu hajósok.

A konferenciának volt részletes és komoly

programja. Kétúró beszédek hangzottak el és felkészült előadások, melyek mind megérdemlik a részletes és lelkiismeretes ismertetést. Ez a pozitív, kifelé ható része a kongresszusi munkának. Ugy érezzük azonban, hogy ezáltal ennek a munkának a negatívja, a lenyomat, amit a svéd közlelken hagyott és a kép, mit ez a negatív nekünk mutat: a tulajdonképpeni, az igazi pozitívum.

## Négy különvonat indul a zarándokokkal Mária-Radnára

Nagyvárad. Saját tud. Amint már közöltük, Fiedler István megyéspüspök papjait és híveit szeptember 16. és 25. között a második egyházmegyei zarándokuttra: Mária-Radnára vezeti. Eddig két különvonat biztosan indul: szeptember 16-án Szatmárról és szeptember 24-én Nagyváradról. Az indulás pontos idejét a rendezőség később közli. Több oldalról érkezett kérdésre a rendezőség közli, hogy mivel különvonatról van szó, személyazonossági igazolvány nem szükséges. A plébánosok beküldik a résztvevők névsorát és azoknak személyazonosságát a különvonatot vezető titkári igazgató fogja igazolni. A papok és hívek nagy lelkesedéssel fogadták a főpásztor szándékát és máris tömegesen jelentkeznek a szent zarándokuttra. Aki csak teheti mindenki felhasználja a kedvezőalkalmat, hogy a zarándokuton való részvétellel kimutassa a Boldogságos Szűz iránt érzett gyermeki tiszteletét és szeretetét. Akik már tavaly résztvettek, még mindig melegen érzik, mennyi sok szent lelkiörömben volt részük a Boldogságos Szűz-

anya kegyhelyén. Szent hitükben megerősödve, lelekbe megüszítulva érkeztek haza s a szent öröm még az otthonmaradottakra is csodálatos hatással volt.

### A RÉSZVÉTELI DIJAK:

Szatmárról . . . . .	220 lei
Gilvácseről . . . . .	210 "
Nagykárolyból . . . . .	200 "
Ermihályfalváról . . . . .	180 "
Székelyhidről . . . . .	150 "
Nagyváradról . . . . .	130 "
Szalontáról . . . . .	100 "

Ezen összegekben bennfoglaltatik az utiköltés oda és vissza és az a néhány lei, melyet a radnai rendháznak vonatként szentmise intencióra adunk. Akik tömeg vagy egyéni szállást chajtanak, ebből kívánásukat a nagyváradai Egyházmegyei Hivatallal a plébánosok útján közöljék. Utolsó jelentkezési határidő szeptember 10. Amennyiben a szükség úgy kívánja, az egyes tudnivalókról esetről-esetre értesíteni fogjuk a zarándokokat. A rendezőbizottság közli még azt is, hogy legalább 300 utas jelentkezése esetén különvonatot indít Halmiból is.

### A különvonatok indulási sorrendje

A vonatok indulásának pontos idejét később tudjuk csak közölni. A vonatok sorrendjét azonban már megállapította a rendezőség.

Az első vonat szeptember 17-én, szombaton

délelőtt indul Szatmárról. A második vonat a jelentkezők számához mérten 19-én délelőtt Nagykarolyból. A harmadik vonat 21-én délelőtt indul Székelyhidről. A negyedik vonat 24-én délután indul Nagyváradról.

## Megsértődik a vendég

Írta: Máriás Imre

— Fiaccám — mondta az asszonyka a tézta előtt — maga tegnap Bélaéknál azt mondta, hogy egy feleség se szíveli az ura legénykori barátait.

— Így van — nyelt nagyot az almáspitéből a férj. — Minden feleség féltékeny a multra. A legénykori barátok a feleségek szemében csak cimboráknak számítanak, akik a férjet belevittek mulatozásokba, meg kártyázásba, szóval minden olyan dologba, amitől óvni őt most már hitvesi kötelesség.

— Látja, maga milyen igazságtalan. Lehet, hogy általában igaz van, de énram ezt aztán rem mondhajta. En mindegyik legénykori barátját mindig szívesen láttam: soha egyikre sem tettem egyetlen bántó megjegyzést. Mért vonatkoztatja akkor a megállapítását rám is?

— Édes fiam — felelte a férfi bölcsen és nyugodtan — olyan jó volt az ebéd, olyan jól érzem magamat, tudom, hogy mindjárt nagyot is tudnék szundítani — szóval ne zavarjunk meg a dolgot vilával.

— En nem vitázom fiaccám. Csak megállapítok. Ugy van, ahogy mondtam. Vagy nem?

— Általában úgy van, valóban szívesen látja mindegyiket, csak Berciről nem akar hallani. Ahányszor Berci neve csak felvetődik, maga egyszerre olyan fagyos lesz, mint a jégcsap.

— Hát ebben sincs igaz! Igaz, hogy Bercit nem tartottam soha magához valónak, de ha eljött volna, éppen olyan szívesen fogadtam volna, mint a többit. Elvégre maga már komoly házasság ember, tehát az ő bohémisége nem hathat magára. Sőt kifogásom sincs az ő bohémisége ellen sem. Ő festő, a hangulatok embere. Megértem, hogy a hangulatainak él. Az ő hangulataiból képek születnek, a képeket eladja; röviden, ő a hangulataiból él. Viszont ha maga menne a hangulatai után, akkor nekünk felkopna az álszív. Ez a különbség.

A férj vágyó pillantást vetett a sezlón felé s már vette is az újságot, amikor meglepetészerűen rászólt a felesége:

— Ernő. Mondok valamit. Hívja meg Bercit!

— Miért?

— Csak. Meg akarom mutatni, hogy igazam

van. Azonkívül illik is. És bizonyára szívesen is jön.

— Utakozni fog ebben a kisvárosban.

— Dehogy. A vidék szép, festhet is, ha akar s ha igazán jó barátja, akkor meglegszik a mi társaságunkkal.

— Nem bánom — vont vállat Ernő. — Meghívhatjuk.

— Irjon neki. De most, rögtön, mielőtt lefekszik.

— No, annyira nem sürgős.

— Csak üljön le az íróasztalhoz és hívja meg, mert már ismerem magát. Ha most nem ír, akkor ki tudja mikor?

Ernő bosszankodott. A toll is rossz. És a tinta csomós. És különben sincs sok ideje. De mindegy. Megírta a levelet.

— De maga adja fel — nyújtotta át mintegy büntetéskeppen és végre lefeküdt.

Válasz sokáig nem jött. Egy hét mult a másik után. Ernő restelkedett. Elnye, ez a neveletlen Berci! Már szidta is.

— Ne legyen kicsinyes — intette Margit. — Ismerheti. Bohém ember. Nem számít. Majd megírja, hogy egyszer csak beállit.

— Még megteszi, hogy bejelentés nélkül.

Tévedett. Egyik este távirat érkezett. „Vasárnap reggel jövök Berci!”

Hát ez kellemetlen volt. Vasárnap harmincegyedikén. Ernő való van je pénz nincs a háznál. És hitelenben kölcsön sem tud kérni senkitől.

Másnap megérkezett a vendég. Kint vártak az állomáson. Ernő szívből örült amikor megírta. Az emlékek minden egyes szavára szinte rajzottak eléje és örömmel látta, hogy Margit őszintén barátságos. Tetszik neki Berci egyénisége.

— Aranyos gyerek — mondta elismerően, amikor először negyszemközt maradtak. — Örök gyerek. Tele jókedvvel, napsugárral. Igazán jó ötle volt, hogy meghívtuk.

Az ebéd ropant vidám hangulatban ért véget. Berci pompás történeteket mesélt, miniszere volt a megjegyzése a délután, kint a strandon szórakozó kerülette Margitot, olyan találon jellemzte neki Berci az élette ismeretlen embereket, az árvaszéki ülnököt, a gyógyszerész feleségét, a számtanácsosékat, a polgármester unokahugát.

— Magának röntgen szeme van. — Így nyilvánította elismerését. — Hát én milyen vagyok? Most jellemzzen engem.

Berci tréfás grimaszt vágott.

— En csak ismeretlen embereket ismerék

ilyen jól — háritotta el a kérést.

— Jó lenne este valahová elmenni — sugta Margit Ernőnek. — Kicsit cigányozni.

— Te, Berci — mondta a férj kissé zavartan az öltözőben. — Manci szeretne egy kissé vidámkodni este, de viszont én csak hlonap kapom a fizetésemet. Azt nem engedhetem, hogy te fizess. Adj kölcsön, mondjuk egy huszast holnapig. Egyébként örülök, hogy Mancit egészen meghódítottad.

— Honnan van pénze? — kíváncsiskodott az asszony, amikor meghallotta az urától az esti programot.

— Bercitől kértem holnapig — büszkélkedett a férj bohém ötletével.

— No, ez nem volt szép — kedvetlenedett el Margit, de a vacsoránál megint felderült. Berci később énekel is. Szép tenorja feltűnést keltett. Büszkéek voltak a vendégükre és már meg is ígérték ennek is, annak is, hogy elviszik látogatóba hozzájuk.

Két óra felé járt már, mire hazaértek, jó éjszakát kívántak egymásnak és lefeküdtek.

— Ernő — hallatszott egyszerre Berci hangja. — Gyere át! Baj van!

— Mi baj van? — hangzott frissen az asszony hangja.

— Furcsa szerkezete van ennek a redőnynek. Nem ismerem ki magamat.

— Majd mindjárt átküldöm Ernőt.

— Ernő, Ernő — hangzott most kissé fojtottabban. — Eredj át Bercéhez.

Ernő ugyanis abban a pillantban elaludt, mielőtt letette a fejét.

— Mi az, mi baj? Hagyjatok! — hallatszott kelletlenül.

Kínos volt, Berci szívesen mondta volna, hogy hagyják, nem fontos, de nem tudott csukott ablak mellett aludni. Levegő kellett. Sok levegő, különösen most, hogy maga is érezte kisé a mámort.

— A redőnyt nem tudja felhuzni — halatszott bentről a magyarázat.

— Dehogy nem tudja — bosszankodott Ernő. — Kinyitdjon vele. Ne legyen olyan kényelmes.

— Hagyja Manci — nem fontos — szólt át Berci, de máris elroppant minden jókedve. Bizony reggelig megfullad, ha itt marad. És ez a lusta Ernő már alszik és nem törődik azzal, hogy ő egész éjszaka virrasztani fog. Ennyi szíveséget ne kaphasson egy barától, akit két éve nem látott? És kiderült, hogy nem is ő hívta meg, hanem az asszony. Milyen kedves, okos, in-

## Lansbury látogatása Horthy Miklósnál és Kánya Kálmánnál

Budapestről jelentik: Kánya Kálmán külügyminiszter csütörtökön villásreggelit adott Lansbury tiszteletére. A villásreggelin gróf Bethlen István, gróf Teleky Pál kultuszminiszter, valamint a politikai és társadalmi élet kiválóságai jelentek meg.

Másik budapesti jelentés szerint Horthy Miklós kormányzó csütörtökön a gödöllői kastélyában kihallgatáson fogadta Lansburyt, az angol parlamenti ellenzék egyik vezérét. A kihallgatás egy óra hosszáig tartott. Lansbury két munkatársával, Carter-rel és Bartlett-tel pénteken valószínűleg vidéki kirándulásra megy, szombaton pedig mindhárman elutaznak Budapestről.

## Meg akarta vesztegetni az inspektort a fogházigazgató

Ötvenezer leit ajánlott fel, ha az inspektor eltussolja a felfedezett visszaéléseket

Bucuresti. Sajat tud. Gh. Marinescu, a fogházak igazgatóságának felügyelője, felülvizsgáló utján súlyos visszaéléseket fedezett fel az oenele-mare fogházban. Vioreanu Gh., a fogház igazgatója rá akarta venni a vezérfelügyelőt, hogy tussolja el a dolgot és ezért ötvenezer leit ígért neki. A vezérfelügyelő látszólag belement az ajánlatba, de titokban a ramnicul-valceai ügyészségen feljelentete a visszaéléseket elkövető fogházigazgatót és vesztegetési ajánlatáról is jelentést tett. Erre az ügyészség és a vezérfelügyelő megállapodtak abban, hogy a vesztegetésben tettenérik a fogházigazgatót. Egy rendőrtiszt rejtőzött el a vezérfelügyelő szállóda lakásán és abban a pillanatban lépett elő, amikor Vioreanu fogházigazgató át akarta adni az ötvenezer leit Marinescu vezérfelügyelőnek. A fogházigazgatót letartóztatták.

velligens asszonyka. Ez is jobb sorsot érdemelt volna, mint Ernő. Ernő? Filiszter. Igen? Szívességet semmit, de ezer leit, igen? Nem azért mondja, hisz tudja is, hogy megkapja, sőt készségesen is adta. Sőt adna többet is. Ötezeret. És ő maga is költött. Voltaképpen miért? Nem is érezte jól magát. Egész nap udvari poézájuk volt. Nevettette, meg szórakoztatta őket és most ez a hála. Még a redőnyt se. Hagyja felfedezni. Na, nem fiam. Azt nem. Abból te nem eszel. Kisvárosi filiszter lettél öregem. Ma'g megntalnak, hogyan kell vendéget látni. Engem.

Ezek után Berci felöltözött. Kiment a keribe.

— Hová megy, Berci? — hangzott utána az asszony hangja.

— Levegőzők egy kicsit, kezteszokolom — igyekezett vidáman válaszolni, azután átvetette magát a kerítésen. Ki az utcára azután egyenesen a vasúthoz ment, irt pár gunyos bucsusort és — hazautazott. Holmiját otthagya. Majd csak utána küldik.

Egy óra mulva szörnyű vihar paskolta a kertet. Az asszony feljött a dörgésre. Első gondolata Berci volt, csak nem ázott meg? Ebrrelére rázogatta Ernőt.

— Menjen, nézze meg, hogy a szobájában van-e mal!

Ernő szitkozódva a fölös udvariasság miatt, átkukkantott. Az ágy üres volt. Hű, de kiment az álom a szeméből. Ez kiült a kertbe, elaludt és most tönkre ázik. Magára kapkodta a ruhát és ki az esőbe. Átkutatta a kertet. Nem találta. Mi történhetett vele? Az asszony egészen sápadt lett. Ő is felöltözött és kiment a keribe. Ernő álmos és hátha nem is nézett el mindenhová...

Berci nem volt sehol.

— Biztosan visszament a városba. Ott tovább mulat, — mondta Ernő. — Majd reggel hazajön.

De Berci nem jött. Sőt délre sem érkezett meg. Délután látogatóba akartak menni, ahová megígérték. Mit mondjanak? Hová lett a vendég? Mindenre gondoltak, csak arra nem, hogy elutazik. Ezt is csak este tudták meg, amikor a lap megjött. Tanácstalanul néztek egymásra.

Estére hatalmas virágcsokrot hoztak Margitnak. Berci rendelte táviratilag Pestről. De jött távirat is.

— Bocsiásatok meg, be voltam rugva, Berci. Furcsa mosollyal néztek egymásra.

— Hülye — mondta a férj, mintha verdiktet hozott volna.

— Bohém — mondta megbocsátóan az asszony, mert azt akarta, hogy — igaza legyen.

## Hitler nagyérdekességű nyilatkozata Németország és Franciaország viszonyáról

Párizsból jelentik: A Journal vidéki kiadása közli Hitlernek a lap munkatársával Berchtesgadenben folytatott beszélgetését. Ennek során Hitler a többi között elmondotta, hogy Európára nézve nagyobb veszélyt jelentett volna, mint Németországra, ha Németország bolsevista lett volna. Ezenben Európa elvész. Ma már nem hisz — ugymond! — az olyan ország bolsevizálásában, mint Hollandia, Belgium, vagy Franciaország. Az orosz ázsiai kommunizmus ezekben az országokban vereséget szenvedett. Belső válságok származhatnak, de például Franciaország nem lesz többé zsákmánya ennek a pusztító áramlatnak.

Az európai gazdasági helyzetről szólva Hitler elmondotta, hogy mindaddig egyenlenségek és nézeteltérések lesznek, amíg az államok csak önmagukra lesznek tekintettel. Ezt a kérdést csak akkor lehet harmonikusan

megoldani, ha valamennyi állam önkéntes elhatározással tevékeny együttműködésbe kerül. Az európai nemzetek rá vannak utalva arra, hogy közös boldogulásuk érdekében együttműködjenek. A háborúkat — különösen a legutolsó háborút, — úgy kell tekinteni, mint a népek által elkövetett gyászos hibákat.

Németországnak Franciaországhoz való viszonyáról a német birodalmi vezér és kancellár a következő, érdekes nyilatkozatot tette:

— Elég sok egyenlenség volt közöttünk és Franciaország között a történelem folyamán, pedig egy családból származó népek vagyunk. És én megmondtam egész Németországnak, hogy kötelek fűznek össze bennünket, amelyek elpusztíthatatlan emléket hoztak létre. Legyünk igazságosak: kevesebb okunk van arra, hogy egymást gyűlöljük, mint arra, hogy egymást kölcsönösen csodáljunk.

## Minisztertanácsi határozat az olaszországi zsidóság kérdésében

Megvonják az olasz állampolgárságot azoktól a zsidóktól, akiket 1919 január 1 után honosítottak

Rómából jelentik: Az olasz minisztertanács Mussolini elnökletével foglalkozott a faji kérdéssel és a zsidókérdéssel. A minisztertanács a Duce javaslatára az Olaszországban, Libiában és az Egei tengeri olasz gyarmatokon letelepedett külföldi zsidók ügyében a következő határozatot hozta:

— A külföldi zsidók sem Olaszországban, sem Libiában és az Egei tengeri olasz gyarmatokon nem telepedhetnek le véglegesen. Zsidóknak számítanak azok, akik zsidó szülőktől származtak, akkor is, ha ők maguk nem a zsidó vallást követik. Azoknak a zsidóknak olasz állampolgárságát, akik 1919. január 1. után szerezték honosságukat, megszüntnek tekintik. Mindazok a zsidó fajú külföldiek, akik e törvény kihirdetésekor Olaszországban, Libiában, vagy az Egei tengeri olasz gyarmatokon tartózkodnak és 1919. január 1. után telepedtek le,

kötelesek Olaszország, Libia és az Egei tengeri olasz gyarmatok területét a törvény kihirdetésétől számított hat hónapon belül elhagyni. Ellenkező esetben kiutasítják őket. A minisztertanács pénteken folytatta ülését.

Rómából jelentik: Az esti olasz lapok a minisztertanácsnak a külföldi zsidók kiutasításáról szóló intézkedését első lépésként üdvözlő Olaszország gazdasági és szellemi életének megtisztítása felé és remélik, hogy a bejelentett intézkedéseket a zsidó befolyás számszerű korlátozására vonatkozó intézkedések követik.

A Giornale d'Italia szerint a törvény rendelkezése alá eső zsidók veszedelmes idegen csoportot alkottak Olaszországban. Az új rendelkezések visszaadják a nemzetnek a gazdasági szabadságot és egészséges fejlődést. Az új törvény megfelel az igazságosságnak és az általános nemzeti szükségleteknek.



„Miniszterek napja” Londonban  
Az európai feszültség Londonba szelítette az angol minisztereket. Képünkön jobbról elől Lord Halifax külügyminiszter, Sir Neville Henderson, a kép baloldalán elől, a hátamegett Sir John Simon és Eden volt külügyminiszter láthatók, akik a külügyi értekezletre sietnek

# A nemzeti propaganda megszervezéséről szóló rendelettörvény

**A turisztikai hivatal, a filmek ellenőrző- és cenzurabizottsága, a sajtó- és propagandaigazgatóság, a hirdetési igazgatóság, a rádiótársaság és a Rador távirati iroda ezután a propaganda-almiszter hatáskörébe tartozik**

Bucurestből jelentik: Röviden már jelentetük, hogy az uralkodó pénteken törvényrendeletet irt alá, amely a nemzeti propaganda megszervezéséről intézkedik és a propaganda alminiszter hatásköre alá rendeli a következő hivatalokat:

1. A nemzeti turisztika hivatal. 2. A moziigazgatóság, valamint a filmek ellenőrző- és cenzurabizottsága. 3. Sajtó- és propagandaigazgatóság. 4. A hirdetési igazgatóság. 5. Román rádiótársaság és 6. Rador távirati iroda.

A turisztikai hivatalt egy királyi dekrétummal kinevezett igazgató vezeti, a legfelsőbb turista tanács asszisztálása mellett. A turisztikai hivatal bevételeinek legalább 60 százalékát tartozik szállodák, villák menedékházak, menedékek építésére, utak, ösvények és pihenők építésére, valamint turistaegyesületek támogatására, ha ezek a pénz szállók építésére, valamint berendezésre, menedékházak építésére s általában turista clokra használják fel. A bevételnek legfeljebb 40 százaléka fordítható személyzeti és hivatali kiadásokra.

## Kétszázalékos illeték a vasúti, hajó- és repülőjegyekre

A turizmus támogatása érdekében a törvény két százalékos illetékekkel terheli meg a vasut, a román hajótársaság és repülő-társaság (CFR, Somere és Lares) által az összes, bármely osztályra kiadott utazási jegyeket. Az ezen illetékekből befolyó összegeket a Nemzeti Bankhoz fizetik be a turisztikai hivatal folyószámlájára és kizárólag szállók turistaházak és menedékek építésére lehet felhasználni. Az ezen összegből épített szállodák a CFR tulajdonát fogják képezni. A kétszázalékos illetékből befolyó alapot bizottság kezeli, amelynek két tagját a turisztikai hivatal, kettőt a CFR, egyet a légügyi és tengerészeti minisztérium delegál. Ugyanezen bizottság fogja kezelni a szállókat is. Ezekben a szállodákban engedmény, vagy ingyenesség nem nyújtható még a CFR személyzetének sem, akár a szobák árát, akár az ételmezést illetően.

### A mozgószínházak új rendje.

A moziügyeket igazgató vezeti, akinek rendelkezése alá tartozik a filmek ellenőrzése és cenzurája. Ezt tizenöttagu bizottság gyakorolja, amelynek tagjait a belügyminisztérium nevezi ki, négyéves időtartamra. Ez a bizottság végzi a filmek preventív és utólagos ellenőrzését és mérlegeli azokat kulturális, nemzeti és erkölcsi szempontból. Hasonlóképpen ellenőrzi mindazt,

ami a mozikkal összefüggésben van, mint gép, hang, szcenárium, felírás, reklám, stb. A bizottság elnöke a moziügyosztály igazgatója. A minisztériumnak jogában áll meghatározott időre felfüggeszteni, vagy megsemmisíteni, a bizottságnak elfogadó, vagy elutasító határozatát, ha ezt a közrend szempontjából opportunusnak tartja.

Rendkívül fontos intézkedése a törvény 19. szakaszának az, hogy semmilyen mozgószínház, vagy bármilyen moziállalat nem működhetik a moziigazgatóság engedélye nélkül. A moziállalatok és mozgószínházak ellenőrzését a működésük és programjuk feletti felügyeletet a moziigazgatóság gyakorolja, a törvény végrehajtási utasításában körvonalozott irányelvek szerint. A mozgószínházak vezetői kötelesek a moziigazgatóság kérésére kulturális filmeket iktatni programjukba.

### A szankciók.

A moziigazgatóság a következő szankciókat alkalmazhatja a mozikok ellen részint a törvénynyel, részint az állam rendje és biztonsága elleni tevékenységgel kapcsolatban:

1. A film játszásának felfüggesztése.
  2. A film elkobzása.
  3. A mozinak záros határidőre való bezárása.
  4. A működési engedély záros határidőre való visszavonása.
- Ezeket a szankciókat külön és együttesen is lehet alkalmazni.

### A hirdetési igazgatóság működése.

A hirdetési igazgatóság ellenőrzi a falragaszokat, a rádió, mozi és megafonok utján eszközölt reklámot, valamint az állami, megyei és községi intézmények, autonómpénztárak, a külföldi cégek romániai fiókjai az importőr cégek és azon kereskedelmi és iparvállalatok hirdetésait, amelyek szállítói az államnak, megyének, községnek, vagy bármely államilag ellenőrzött intézménynek. Ezen cégek hirdetései csak az igazgatóság előzetes ellenőrzése alapján közzétehetők. Az igazgatóság fogja az állam, megye, községek és autonómpénztárak hirdetéseinek tarifáját megállapítani. Ugyancsak az igazgatóság fogja megállapítani a falragaszok utján a rádióban és mozikban eszközölt hirdetések árát is.

Ezen ellenőrző tevékenysége fejében a fentebbi összes hirdetések után 25 százalékos illetékek behajtására névze szerződést köthet a hivatalos intézményekkel és a lapokkal. Az eképpen befolyó összeg 25 százaléka a nemzeti propagandaalapot fogja szolgálni, 75 százalékából pedig a hirdetések árát fizetik ki. A miniszternek jogában áll felfüggeszteni azon lapok megjelenését valamint leállítani a hirdetési és falragaszügynökségek tevékenységét, amelyek a törvényes intézkedéseket megsértik.

A román rádiótársaság vezetést kilenctagú igazgatóság ellenőrzi, ebből négyet a magánrészvényesek választanak, ötöt pedig királyi dekrétum utján neveznek ki.

## Hollandia ünnepe

Hollandia ezen a héten ünnepli királynője uralkodásának negyvenéves fordulóját. Vilma királynő kerek negyven évvel ezelőtt, 1898 aug. 31-én foglalta el a holland trónt és azóta bámulatos uralkodói



Vilma királynő

készséggel és diplomáciai érzékekkel vezeti országát ügyeit. Annakidején pedig Hollandia barátai őszinte aggodalommal vették tudomásul, hogy egy 18 éves, fiatal, törekény lány veszi vállára az uralkodás nehéz gondjait és hosszú évek kellettettek hozzá, amíg a világ megnyugvással vehette tudomásul, hogy

Vilma királynő bölcs uralkodása alatt békebben, kevesebb gondnal és több reménnyel fejlődik a holland, mint bármely más európai nép.

Nem volt pedig könnyű dolog egyensúlyban tartani németalföld sorsát, éppen a XIX. századvégi és a XX. századeleji viharos esztendőben. Vilma királynő trónralépésétől kezdve világszerte egymást követték a háborus konfliktusok. Hol itt, hol ott szökött magasba a háborus vész vörös kakasa és mégis, ez a nagyszerű asszony negyven kemény esztendőn keresztül meg tudta ővni birodalmát, — egyéb-ként a világ egyik legkülönösebb birodalmát — a háborus megrázkódtatásoktól. A külföldiek általában fapapucsot, fehér bőbitákat és sokszínű tulipánokat idéznek eszükké, amikor Hollandia neve megcsendül. Ezek pedig csak olyan teatrális és külsőséges jellegzők a németalföldi nép életében, mint amilyenek a paprikás, a csikós és a karikás, amiről évszázadokon át a magyar volt ismeretes a külföld számára.

A hollandi legtöbbször becsülhető tulajdonsága az a csodálatos, komoly erő, amivel a 34 ezer négyzetkilométeren elterülő s alig 8 millió lakosu liliputi ország fiai meg tudnak tartani, ki tudnak használni és el tudnak kormányozni egy kétmillió négyzetkilométeres, 61 millió lakosu, óriási gyarmatbirodalmat. Igaz ugyan, hogy ennek a hatalmas gyarmatbirodalomnak az eresztekei is egyre mindjobban recsegnek. A világháború utáni izgalmas idők átragadtak Németalföld gyarmataira is és az aprócska anyaországnak egyre nagyobb fejtörésébe kerül az uralma alatt élő népek feltámadt vagy legtöbbször mesterségesen feltámasztott nemzeti érzésének a korlátok között való tartása. Japán és Szovjet-Oroszország ugyanis napról-napra erősebb vetélytársakként jelentkeznek Hollandiában és a garuló yen vagy rubel igyekszik befurakodni a holland gyarmatok minden repedésébe, amelyet az anyaország és gyarmatai közti béke robbantására alkalmasnak talál.

Mégis egy kiváló eszű és erélyű asszony minden baj közepette egyenes vonalban tudja tartani Hollandia sorsát. A negyvenéves forduló tehát nemcsak a holland nép szeretetét, hanem az egész művelt világ mély tiszteletérzését váltja ki újra Vilma királynő iránt. A világ azonban nemcsak a páratlan képességekkel rendelkező uralkodó nőt, hanem az — erkölcsös nőt is legalább annyira ünnepli Vilma királynőben, aki magas és fenséges helyéről hódító erővel tudta négy évtizeden át kisugározni népe felé a tiszta erkölcs sugarait és a családi szeretet melegét. Ha valóban a tiszta erkölcs az állam alapja, akkor Hollandia igazán erős alapra helyezkedett. Ennek az alapnak pedig a melegágya a családi élet tisztasága, a család szeretete, amiből a nagykirálynő évtizedeken át népe számára saját életével buzdító példát adott.

(—ád.)

## Egyháziaknak, művelt világiaknak

### A keresztény egyház története (nyolc kötetben)

Szerkesztői: Bangha Béla S. J. és Ijjas Antal

#### I. kötet:

Bangha Béla S. J. és Borbély István S. J.

#### Az ősegyház

#### II. kötet:

Loscheri Kázmér:

#### Egyházatyák kor

#### III. kötet:

Dr. Gálos László:

#### Az egyház és a barbárok

Nemcsak a legújabb vallalkozása az ideai könyvpiacnak: Mindenkinek ismernie kell! — Az egész világ más sánben tűnik fel az olvasó előtt, ha megismeri az Egyház történetét. — Válságokon, már-már győzni látszó eretnek-ségeken át: a diadal felé! Ez a most megjelent két kötet és megjelenendő hat kötet mondanivalója korunk számára!

Az egész sorozat ára tűzve 1500 lei, kötve 2000 lei és portó. Megrendelhető havi 150, (a kötetek) havi 200 lei részletre.

# Köves tengerpart

Irtó: Papp Jenő

San Remo, szeptember hó.

Egy hétfőig fel voltam háborodva a villához tartozó tengerpart ellen. A villa a puskaporos és békedijas Nobel Alfrédé volt, a milliárdos oda építette, ahol San Remóban az ég a legazúrabb volt, pazar pineákkal látta el, kilencvenkét vén pálmája legyezetgeti körül, a leánderfák örökké virágznak a parkban s a kertészek olyan babérlugasokat neveltek a hosszú évtizedek alatt, hogy a levelek fekete sátrat tartanak az ember fölött. Napon 44 fok a meleg s a pineák és babérok alatt még csak nem is izzadunk.

A terraszunk a tengerre rug ki, száz méter hosszú, korridorjától az utolsó lépcsőfokig hófehér márványtömbökből való. A terrazon a zenekarnak külön nyitott pavillonja van, szürkemárvány ióni oszlopokkal. A sziklakert árkdáji alatt sétálni lehet. A vonat ugyan keltészeli a parkot, de a bukszusfalak és sütőlapát-levelű kaktuszok úgy eltakarják, hogy a kupék ablakából nem lehet belátni a magánbirodalomba. Fokozza az ember megelégedettségét a villa gazdag stílusa, a remekbe készült gobelének és falfestmények s az építési harmónia, amit csak egy maharadzsa tört meg, akinek a villa egyszer tíz évig a kezére került: színes tengerkavicsokból tornyot építtetett a villához, tetőterasszal, indiai stílusban. Egyéb-ként még áll Nobel laboratóriuma is és löveges istálló is. A tengerbe mélyen benyúlnak Nobel egykori vashídjai, amelyeken az első robbantásokkal kísérletezett. Állítólag... S a parkban óriási bronz nők tartják magasra a villanylámpákat. Ez különben sablon, majdnem minden villában ott világítanak ezek.

A ragyogás és illat és tejfehér márvány e dús honából széles csigalépcsők vezetnek le a tengerhez s az ember magas támfalról lép ki a partra. E támfalat egész télen át ostromolják a hullámok, a tenger feldagad a falig. Most nyáron 8-10 méter köves partsáv marad ki a vízből. Ez a villa fürdőhelye. Valamennyi magánvilláé ilyen kiellen, mázsás kövek fehérlenek a forró napon, ugrálni kell egyik otromba körül a másikra, vagy rálépni a durva, apró kavicsokra. A villa babér- és palmaparkja után s tüneményes buránói csillárjai után, amelyeknek alján arany angyalok hintáznak a fény felé, mint valami égi buffók: ez a kősvatag úgy hat, mintha Élesden járnánk, a Sebeskőrös partján. Se kabin, se bokor. Vannak fényes strandfürdők, zenével, lidói homokkal, zajjal és ezres tömegekkel, de azok nyilvános fürdők. Bőgnek benne a megsértett gyerekek, tombolnak a parafacipők, a rúzs, a flört és a verseny, hogy ki mivel és kivel tűnjön fel. Az intim fürdést csak a magánvilla partján érheted el.

Igen ám, de ez a magántengerpart elképesztően primitív. Közönséges kavicsbánya. S a márványteraszok támfalából nemcsak lejárók nyílnak ide, hanem San Remo csatornája is. Azonkívül ez a terület a villák szeméthyűjtőtelepe is, ide szórják le minden pálmahulladékot, a szobalány a terraszra szalad le a lapáttal és ide üríti ki a szemétdombokat rábizzák a tengerre, hogy vigye el, a csatornák levét nyelje el s hullámaival tartsa tisztán a köveket, amelyeken a panziók vendégei üldögélnek. Tisztasági érzékünket igazán kicsiszolták, érthető hát, hogy az ember felháborodik s csak napok múlva eszmél rá az ember ennek a délvidéki köztisztasági hivatalnak, a tengernek, mindenhatóságára. Nem kell ennek se seprű, se locsolóautó. Nem kell ide se homok, amely előbb-utóbb piszkos lesz, se bár, se színes ernyő, se zenekar. Ha éjjel a hullámszél nem sodorja el a szemétdombokat, akkor hetenként elégetik. Egy kis kesernyős füst fel-

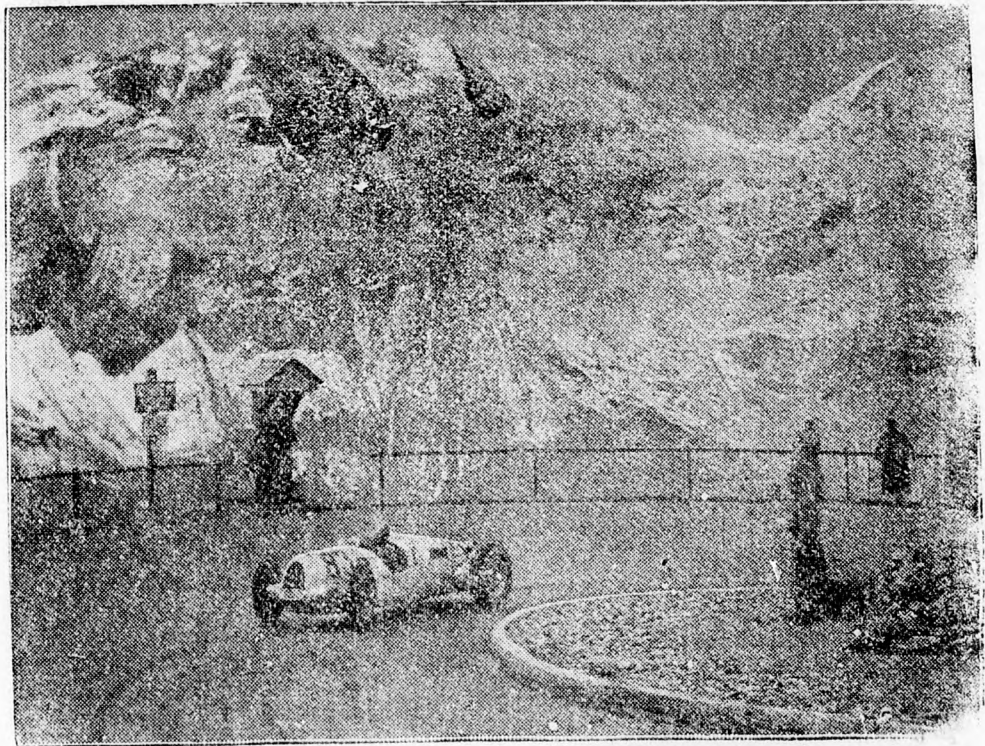
hatol ugyan a korzóra és még a Casinóig is elhőmpölyög: de mi az? A sósvizes köveket felfűtött nap. Öt perc alatt. A csatornák levét nyomtalanul beissza a vastag köréteg. A szakadattanul működő Liguri-tenger s az izzásig befűtött nap tíz percenként generálnagytakarítást végeznek itt, úgyhogy ezek a magánpartok a Riviéra legragyogóbb tisztasági pontjai. Csillag a só a kavicsokban, a tenger a nyelvvel nyalja simára a kőszékeket. Jó pár lázongás után ébredtem rá, hogy a köves parton belekerültem a legedesebb primitívégbe. Egyenesen az anyatermészet ölébe, ahová az új vendégek prüszkölve és jinyyáskodva lépnek be. Nekik is bemutatla érkezésükkor a házi-asszony a sugárzó tengert, az ősi parkot, a hűsülőhelyet a pineák alatt, ahol bridzselni lehet s ahol mindig jár egy kis tengeri zefír. Bemutatta a gobelines szobákat s a pogány falfestményeket. De mind fel voltak eleinte háborodva, mert ezt a kavicsos fürdőhelyet elhallgatta s itt közvellenül lehet érintkezni a szeretlen déli anyatermészetel. Láruk majd kitört eleinte. Nem tudom, őket mi csillapította le, mert később mindenki elcsendesedik itt, sőt meg is siratja a „kiellen” köpartot, mikor elutazik.

Engem lenyűgözött a magány. A találás nagyszerűsége, ahogy itt a lapos tenger felkínálja magát, közvetítő, kabinos, zene- és belépődíj nélkül. Az északi szanatóriumban, ahol előbb voltam, a terítés és kiszolgálás volt mesteri, a szobalány is szertartást végzett, mikor ágyeműt húzott. A természet eltűnt, a civilizáció háttérbe szorította. San Remóban, a köves tengerpartokon, ragyogó meztelenségben táruul fel az ember előtt a fényes természet. Vakbuzgó muskátlik kúsznak fel a háromméteres falra, ápolatlan olajfák olyan görccsökbé fonódnak, mint a réztrombita járata. A leánderfák könyörögnek, hogy szagolják meg virágaikat. Senki reájuk se néz. A rohanó gyorsvonatok suhíntják meg terhes ágaikat. Ha senki se látta, odalopóztam e könyörgő ledánderek alá és naponta legalább egyszer — könyörtelenül — beleszagoltam kábitó kelyhükbe. Valósággal lábam elé kúsztak az ágak,

a lépcsők márvány korridorjai közt kibújtak, hogy vegye észre őket a vendég.

A vendégek általában szenvedélyesen fotografáltak, mindig ugyanazt természetesen: én és a tenger. Én és San Remo látképe a háttérben. Feleségem a sziklakon, kiterjesztett karokkal. Vagy: hajó a láthatáron, vitorlás a szélben, s Lizi, a sógornőnk, új fürdődresszében sárlyokat etet. E sivarának látszó köparton voltam bátor néhány eredeti és különleges témára felhívni a kiváló fotografusok figyelmét, olyan témára, amely csak itt található és feltétlenül jellemző. Zavart mosoly volt rá a válasz s dobták a témát. Például kértem, hogy örökítsék meg, azt a sánta, vén embert, aki naponta reggelenként két botra támaszkodva s térdig felgyűrve nadrágját, pontosan megjelent a parton, kiválasztott a kövek közt egy helyet s kaparni kezdte a köveket az ujjaival. Mit keres ez a vén ember? Rávták, hogy biztosan eszelős és aranyat kutat. Elmondtam, hogy szó sincs róla. Látják azt a kopott pléhdobozt mellette? Tudják, mit rak abba bele? Gilisztákat. Ő a gilisztás ember. Ez a kenyere. Széles e szép Riviérán sehol se található giliszta, amelyet gazdag horgászok annyira keresnek, csak itt, a kövek alatt. Az öreg drága pénzért adja el őket a gilisztatőzsdén. De még ide is eveznek moszkónén (két talpas csónak) a friss gilisztáért a megrögzött horgászok. Ott jönnek ni! Hát igen-igen, mondták a fotografálók, de hát ilyen toprongyos figurára pazarolják a lemezeket? Vagy elhúzott a köpart mellett egyszer a Rex, az óriási óceánjáró gőzös, elfekettve a láthatárt. Ment Amerikába. S a szomszédunkban, a Trento-strandon dolgozott egy Quasimodo arcú kabinos. Arca a rém volt maga. Senki se nézett rá szívesen. És senki se látta, hogy a Quasimodo mint ugrott a zászlórúdhhoz, micsoda forró lendülettel húzta fel a szimpla olasz fürdő szikláit fölé a rúdra a dicsőséges olasz lobogót, hogy a gondatlan partról köszönthesse hazája egyik büszkeségét, az óceánjáró Rex-et. Szeme ragyogva tapadt a nagy hajóra, lábait haptákba szedte, félkézzel a csatlógó strandzászló spárgáját tartotta, félkézzel pedig faszista módra tisztelgett a büszke óriásnak. S az óriáshajó észrevette. Háromszor visszaböngött a zászlóra a basszus sziréna. Quasimodo mozdulatlan maradt, nem ujjongott, nem lármázott örömeiben e sok közömbös és idegen fürdővendég között, csak állt tisztelegve és fekete kőarcán végigfolytak az öröm könnyei.

És megszépült.



Hans Stuck, az ismert gépkocsiversenyző a Glocknerre vezető gyönyörű autótúron folytatja trenirozást

## Színes pósta

\*

A LEVENDULA SZEREPE  
A SZUNYOGVIDÉKEN.

Angol Kelet-Afrikában négy hatalmas levendulaparfóm-gyárat alapítottak az angolok, akik hosszas kísérletezés után rájöttek, hogy a levendula illatát a szünnyogok — Afrika vérvámszedői — utálják. A tengerpartokon több ezer hektáron termelik ezt a hasznos virágot, amelynek kivonata birtokában végre veszélytelenül megkezdhetik a Dar-es-Salam mögötti nagykiterjedésű mocsárvidék lecsapolását. Ez eddig a legnagyobb áldozatokkal sem sikerült a szünnyogok miatt, melyek a mocsárlázon és malárián kívül egyéb, az európai orvosi gyakorlatban szinte még ismeretlen betegséget is terjesztettek és az dromokör hírhedt okozói voltak.

✱

NEM JÓ VIKENDHELY A DEVILS PEAK.

A Tábla-hegység, amely lenéz a Jöremény-fokra s rendszerint hatalmas viharok központja, több mint háromezer méter magas és egy csúcsát, a 3270 méteres Devils Peak-et a benszülőttek a Villámok Hegyének hívják. Erre a névre alaposan rá is szolgál Devils Peak, a Sátán Hegyecske. Mint a Lions Head-on álló időmérő intézet ezidei kimutatása megemlíti, a Villámok Hegyére a legutolsó esztendő folyamán haterhatszázhatvankilencszer csapott le a mennykő. Áll a csúcson egy több ezer tonnás kőoszlop, melyet ismeretlen kezek faragtak hegyre s ez vonzza így nagy arányokban magához a villámokat. Többször elemezték a Devils Peak kőzeteit s rájöttek, hogy annak őrségi szalémban vastartalma van. Külön rendelet tilja a turistáknak a Devils Peak megközelítését oly időszakban, mikor viharokra van kilátás. Utólérhetetlenül pompás látvány a tengerről egy ilyen vihar, amikor lángban áll az égbolt s egyik villámsugár a másik után zúdul alá a hegycsúcsra. Egy ilyen lángtenger vezette anakidején Diaz felfedezőit a Jöremény-fokhoz. 1934-ben közel nyolcezer villámcsapás érte a csúcsot. Minden egyes mennykőcsapást gondosan összeolvasnak a Lions Head tudósai.

✱

CSONTOK ROPOGNAK A CSAD-VIDÉKEN.

G. G. Proctor kukai orvos jelenté: — Most már tudom, miért olyan nyúlánktermetűek, betegesek és csontbajokra, valamint inszalagszakadásra hajlamosak az Ueld-Slman kerületben élő négererek. Lúoa környékén titokban megfigyeltem, hogy minden esztendőben egyszer, rendszerint az áprilisévi napokban a falvak népe csontropogó-hetet tartanak. Összegyűjtik a gyermekeket 10—12 éves korukban. Falvaik tisztán elütlenek egész sor fiatal, rendkívül hajlékony, szívótorzsú fákat. Következik a növesztőkúra, mert hiszen valamennyi lúoa-néger legfőbb vágya minél magasabbnak lenni. A fiúgyerekeket rákötözik két-két pár fára, úgyhogy azok törzsét előzetesen nagy erővel összehúzzák. Most lassan visszaengedik a fátörzsüket eredeti állapotukba. Rettenetes látvány, amint a fák széthúzzák a fiúk kezéit-lábait. Csontok ropognak, emberek bődülnek, a megkínzottak sikoltozásától hangos az erdő. Centiméterekkel kinyúlnak a fiatal végtagok, nem baj, ha néhány inszalag nyomban elszakad: két álló napig szélfeszített helyzetben hagyják a fiúkat, akiket ráadásul még alaposan meg is tetoválnak, mialatt szörnyű kínjaikban kitartóan ordítanak. A második nap estején összehúzzák a fátörzsüket, lekerülnek az áldozatok, akik természetesen rég eszméletlenek és súlyos sérülésekkel kerülnek szénaágyaikba. Varázslók jönnek, szorgalmasan kengetik a csontforgók tájékát valami zöldeskék növényi kivonattal. Hetek múltnak el, míg talpraáll a beteg, de ép ember sohasem lesz belőle. A lúoa-néger férfiak 88 százaléka nyomorék, kacsázva járó inaszakadt hosszú, nyurga, hajtott koldus. Aki feszítés közben meghalt, azt teköpdösik, kasát felvágják, belsőrészeit eltávolítják, az üre-

## SZÍNHÁZI MŰSOR

Olcsó helyárak

Jegyek elővételben a színház baloldali pénztáránál

Szombat d. u. 6 órakor

Szombat este 9 órakor

Vasárnap d. u. 6 órakor

Vasárnap este 9 órakor

**NYITOTT ABLAK**

operett 3 felvonásban

**LYON LEA** dráma

**Mágnás Miska**

operett 3 felvonásban

**Mezei pacsirta**

operett 3 felvonásban

## Tizenkétfélmillió négert áttelepítenek Amerikából Afrikába

Theodore Bilbo, amerikai szenátor tervet dolgozott ki arra, hogy az Egyesült Államok területén élő 12 millió négert költöztessék vissza ősi hazájukba, Afrikába.

A szenátor a nagy afrikai néger birodalom megteremtését azon az alapon képzei el, hogy Anglia és Franciaország háborús tartozásait törlesztéseképpen adják át Amerikának a mostani egyetlen független néger ország Libéria környékén fekvő gyarmataikat.

A számításba jövő gyarmatok a következők: Francia Guinea, a Francia Aranypart, továbbá az Angol Aranypart és Sierra Leona.

A négy gyarmatot Amerika összeolvasztaná Libériával és így hatalmas birodalom állna rendelkezésére az amerikai négerek letelepítésére. Tíz évig az új néger birodalom az Egyesült Államok fennhatósága alatt állna, de azután teljesen függetlenné válnék.

Ez alatt a tíz esztendő alatt végrehajtnak a kolonizálást, utakat építenének, hadsereget szerveznének, gyárat alapítanának és egész városokat építenének.

A szenátor szerint ennek a tervnek keresztülvitele nemcsak a háborús adósságok kérdését oldaná meg véglegesen, hanem egyben az Egyesült Államok faji problémáját is.

Együtt járna vele az afrikai nyersanyagtermelés növelkedése ugyanakkor pedig az amerikai árucikkek számára új piac nyílnék Afrikában.

A háborús adósságok súlyos problémáját nem lehet csak valami ilyen módon megoldani. Bilbo elgondolása szerint. Az adósságok arányban való visszafizetése gyakorlatilag kivihetetlen, ha pedig Amerika adóssai árucikkekben fizetnének az amerikai piacot elárasztanák az olesz külföldi gyártmányok és ezzel csak az amerikai munkanélküliség növekednék. Az a javaslat, hogy a háborús adósságokat írják át magánadósságokká, a gyakorlatban nem jelentene semmi különbséget és nem oldaná meg a kérdést.

— A háborús adósságokat csak gyarmatok

átengedésével lehet megnyugtatóan rendezni — állítja a szenátor. — Libériának 1.800.000, Francia Guineának 2.095.000, a Francia Aranypartnak 1.725.000, az Angol Aranypartnak 3.164.000 és végül Sierra Leonának 1.769.000 lakosa van. Ha ezekhez hozzászámítjuk az Egyesült Államok területén élő 12 millió négert, 22 millió lakosu hatalmas néger birodalmat kapunk. Ne felejtjük el, hogy az új afrikai ország kétszer olyan nagy lenne, mint például Németország.

— Teljesen tisztában vagyok azzal, hogy egyelőre még igen nagy akadályok tornyosulnak tervem kivitele elé. Először is meg kell győznünk az amerikai négereket arról, hogy az új néger birodalom nagy fejlődési lehetőségekkel kecsegtet. Kétfélmillió amerikai néger már irásban kötelezte magát, hogy nyomban hazavándorol Afrikába is. Az amerikai négerek nem találják a helyüket az Egyesült Államokban, neki.

— Ha a washingtoni kormány abban a helyzetben van, hogy Alaszkában nagy telepítési akciót hajthat végre, ezt meg kell tudni tennie Afrikában is. Az amerikai Egyesült Államokban, mert a lakosság nem hajlandó asszimilálni őket.

— Ezer évig élhetnek a négerek Amerikában, akkor sem remélhetnek semmit a jövőtől. Ezzel a négerek is tisztában vannak és az utolsó időben erőteljes nemzeti mozgalom indult meg az amerikai négerek között. Ez a mozgalom nemzeti államot követel és jelszava az hogy „Vissza Afrikába!”

Bilbo szenátor tervét nem fogadják lelkesedéssel. Nemcsak a déli gyapottermelő államokban, hanem az ipari államokban is döntő tényező az olcsó néger munkaerő. A gazdasági élet attól fél, hogy ha a négerek visszavándorolnának Afrikába: a munkabérek hirtelen a magasba szökne.

Bilbo szenátor mindezek ellenére tovább folytatja a propagandát és így alkalmasint a szenátus is foglalkozni fog a tervvel.

get teletömik chacua-füvekkel, aztán kiteszik a vadállatoknak. Megízestették részükre a falatot azért, nehogy ott hagyják a tetemet.

— Ezen az erőszakos növesztőkúrán akár fegyverrel, akár szépszóval, de rögtön változtatni kell — könyörög Proctor. Vegyék tekintetbe, hogy az inaszakadtak jó néhány ezren vannak!

✱

VILÁGÍTÓTORNYOK A VADONBAN.

Az angolok, akik — mint ismeretes — teljesen kiépítették kontinentális vasútvonalukat Kairó és Fokváros között, most arra törekcsenek, hogy a vonal mentén ugyancsak töreilten országutat létesítsenek egész Afrika hosszában. Ez a munka természetesen rengeteg akadályt kénytelen elhárítani, mert különösen Közép-Afrikában hatalmas kiterjedésű mocsárvidékek vagy több ezer méter magas hegységek állják útját az építkezéseknek. Egyelőre repülővonalak állításával igyekeznek megelőzni a világ egyik leghosszabb országútjának építését. Mivel azonban legutóbb több ízben katasztrófa érte a gépeket amiatt, mert a rengetegben nem találtak alkalmas leszállóhelyeket, most világítótornyok épülnek a vasútvonal mentén 15 helyen s ezek a nagyteljesítményű tornyok éppúgy mint a franciáké a Szahara végtelen homokján, itt a vadonban fogják már messziről jelezni, hol vannak leszállásra alkalmas terepek.

Az első öt dzsungel-torony már készen áll s ezek közül három oly helyen világít, ahol bár-

milyen gép a legkövetesebb biztonsággal leszállhat. Benzinkutakat, élelmiszer- és vízszállítókat, végül megfelelő számú katonaságot talál ott. Átlagban minden hatszáz kilométerre állítanak világítótornyokat az angolok. Ma már tehát teljes biztonsággal közlekedhetnek Uganda, Kenya és Dél-Szudán fölött a gépek.

✱

MRS. TRAMPS:

AFRIKA REKORD-VADÁSA.

Az elmúlt esztendő legszorgalmasabb Afrika-vadásza és legeredményesebb trappere — mint arról Dél-Afrika egyik nagy vadászati újságja beszámol, Mrs. Helene Tramps-Wilson 28 éves hölgy, akinek tróféait a sötét földrés vadban talán még legdúsabb körzetének központjában, Gobabisban, kiállításra rendezték és néhány hónap múlva az anyagot átviszik Tramps asszony hazájába: Amerikába. A kiállítással kapcsolatban megemlítik, hogy a középafrikai vadállomány — nyilván a túlzott vadászat következtében — egyre tömegesebben teszi át tartózkodási helyét Portugál Nyugat-Afrikába és az ettől délre eső területekre. Ami pedig a vadásznőt illeti, regéket mesélnek ennek az asszonynak csodálatos kitartásáról az őserdőben. Mrs. Tramps csupán középkaliberű fegyverrel vadászik, golyós fegyverei pedig szinte játékszerek a megszokott hatalmas elefántlövőpuskák öblösségéhez képest. Az asszony tavalyi vadászszámánya legalább haterhatszáz pontot ér.

# HIREK

## MAGYAR LAPOK Keresztény magyar napilap

Nagyvárad, Strada Regele Carol II. 5.

ELOFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400 negyedévre 210, egy hóra 70 lei.  
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.  
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037  
Telefon: 12-27.

Ko'ozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**  
Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

### Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: A szél gyengüli, az éjjeli lehűlés fokozódik, de a nappali fölmelegedés erősödik. Helyenként még lehet kisebb fűtő eső.

Zürichi zárlat. Párizs 11.93 hétnyolcad, London 21.28 háromnegyed, Newyork 438 háromnegyed, Brüsszel 74, Milánó 23.07 fél, Amsterdam 238.57 fél, Párizs 175.70, Prága 15.10, Varsó 82.30, Belgrád 10, Bucaresti 325.

HUSZ ES NEGYVEN SZÁZALEKKAL LESZÁLLITOTTÁK A TANKÖNYVEK ÁRÁT. Bucaresti. Saját tud. A közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy azokat az iskolai könyveket, amelyek nem képezvén állami egyedárúsítás tárgyát, szabad forgalomban vannak, 20 százalékkal olcsóbban kell árusítani a rájuk nyomtatott áránál. Ezt a csökkentést a könyvkereskedők nyereségéből valószínűleg meg. A miniszter tiltja a 40 százaléknál magasabb könyvkereskedői haszont az összes tankönyveknél.

Rendelkezési állományba helyezett pénzügyi tisztviselők. Temesvár Saját tud. Teutu Vasile kerületi pénzügyi felügyelő, akit most a Krassó-és szörény megyei pénzügyigazgatóságok ellenőrzésével is megbízták, ellenőrző vizsgálata alkalmával Ciurescu Ioan, a lugosi 2. számú adóhivatal főnökét rendelkezési állományba helyezte és elrendelte hogy tegyék meg ellene a feljelentést az ügyészségen. Rendelkezési állományba helyezték Antonescu Dinu és Caplescu Ioan resicai adóhivatali tisztviselőket is.

A NAGYVÁRADI KATONAI ELŐKÉPZŐS PARANCSNOKSÁG FELHÍVÁSA. A katonai előképzés parancsnokság az ifjak tudomására hozza, hogy vasárnap, szeptember 4-én megkezdik a gyakorlatokat. Az összes iskolába nem járó ifjak reggel fél 8 órakor kötelesek megjelenni a gyakorlóterren.

IFJUSÁGI NYÁRI ÜNNEPÉLY. A temesvári katolikus ifjúsági otthonban, gyárváros, szeptember 4-én, vasárnap, egész napra terjedő kerti ünnepélyt rendeznek. Kitűnő zenekar működik közre és a szórakozások egész sorozatáról gondoskodnak.

Nagyszámú gyászoló közönség kísérté utolsó útjára Karinthy Frigyest. Budapestről jelentik. A Kerepesi temetőben a főváros által adományozott díszsírhelyen, csütörtök délután helyezték örök nyugalomra Karinthy Frigyest. A halottas házban, a ravatal körül összegyűltek az irodalmi és művészi világ képviselői és nagyszámú gyászoló közönség. A gyászszertartást Kemény Lajos evangélikus főesperes végezte, majd a magyar újságírók szervezete nevében Pünköszt Andor, a szinpadai szerzők képviselőjében Mohácsy Jenő, az Est lapok nevében Mórincz Zsigmond búcsúztatta a halottat.

KATASZTRÓFÁLIS ÁRADÁS DOBRUDZSÁBAN. Bucaresti. Brailából jelentik: Dobrudzsa északi részén két nap óta nagy esőzések vannak, amelyek csütörtökön délután felhőszakadásba mentek át. A felhőszakadás, amelyet jégeső is kísért, Tulcea város közelében elárasztotta Niculita községet. A hegyekről lezömlő víz olyan váratlanul jelent meg a faluban, hogy az emberek nem is gondolhattak menekülésre. Mintegy 75 ház került víz alá. Az ár rengeteg állatot ragadott el. Egy parasztoasszonyt gyermekével együtt, abban a pillanatban vitt magával az ár, amikor házából kilépett, az állatok segítségére akart sietni. Még nem állapították meg, hogy a szerencsétlenség ezeken kívül hány emberáldozatot követelt.

Továbbra is nyolc osztályos marad a máramarosszigeti leányliceum. Saját tud. A közoktatásügyi minisztérium — mint megírtuk a sziget Domnița Ileana liceumot négy osztályúra építette le. Az érdekeltek mozgalmának következtében most a minisztérium ezt a rendelkezést visszavonta, így a leányliceum továbbra is nyolc osztályos marad.

ÖNSEGÉLYZŐ EGYESÜLETET ALAKITANAK A SZATMÁRI EGYHÁZMEGYEI TANITÓK. Szatmár. Saját tud. Az egyházmegye területén működő római katolikus felekezetben most a minisztérium ezt a rendelkezést visszavonta, így a leányliceum továbbra is nyolc osztályos marad. ÖNSEGÉLYZŐ EGYESÜLETET ALAKITANAK A SZATMÁRI EGYHÁZMEGYEI TANITÓK. Szatmár. Saját tud. Az egyházmegye területén működő római katolikus felekezetben most a minisztérium ezt a rendelkezést visszavonta, így a leányliceum továbbra is nyolc osztályos marad. ÖNSEGÉLYZŐ EGYESÜLETET ALAKITANAK A SZATMÁRI EGYHÁZMEGYEI TANITÓK. Szatmár. Saját tud. Az egyházmegye területén működő római katolikus felekezetben most a minisztérium ezt a rendelkezést visszavonta, így a leányliceum továbbra is nyolc osztályos marad.

HATALMAS VIHAR PUSZTÍTOTT SZATMÁR MEGYÉBEN. Szatmár Saját tud. Tegnap este borzalmasszerű vihar vonult végig a megye felett. Hét és nyolc óra között az ég délkeleti peremén fekete viharfelhők jelentek meg, amelyek pillanatok alatt elborították Szatmár felett az égboltozatot. Az embereknek az utcákon nem volt idejük, hogy fedél alá meneküljenek, amikor kitört a vihar. Az eső bőven ömlött s mivel a csatornák a hatalmas vízmennyiséget nem tudták levezetni, az ár elborította az utcákat. A város mélyebben fekvő részei víz alá kerültek. A vasuti állomás felé megbénult a gyalogközlekedés, mert az utca nagy részén térdigérő víz hömpölygött. A szennyes hullámok behatoltak a pincékbe. Több pincelakásból a lakókat ki kellett telepíteni. Tölgyes községben halálos áldozata van a viharban. Birle János 27 éves gazdálkodó az édesanyjával szemét gyűjtött, amikor meglepte őket a vihar. A földműves az édesanyját haza küldte, ő azonban ott maradt, hogy a munkát befejezze. Mivel késő éjszakáig nem jött haza, az öregasszony nyugtalankodni kezdett. Fia keresésére indult, de csak a szénégett holttestét találhatta meg. Birle villával a vállán a viharban hazafelé indult, de a villám belesapott a villába és a földművest agyonstújtotta.

KORMÁNYINTEZKEDÉSEK AZ ARANYTERMELES FOKOZÁSÁRA Bucaresti. Saját tud. A nemzetgazdasági miniszter az ország aranytermő vidékeinek jobb kihasználása céljából törvénytervezetet készít, a nemrég létesített Creditul Aurifer átszervezésére. Az átszervezés a Nemzeti Banknak nagyobbarányú részvételét biztosít és növeli az intézmény alapítókéjét.

## Az eddig kinevezett biharmegyei magyar albirók és alpolgármesterek

Nagyvárad. Saját tud. Florescu ezredes-megyeifőnök, az új közigazgatási törvényrendelet értelmében a magyarlakta községekbe magyar alpolgármestereket és helyettes birókat nevez ki. Az eddig kinevezett új albirók és alpolgármesterek névsora a következő:

Elesd: Bóna Lajos, Belényes-Fenes: Ty. Boros Ferenc, Sonkolyos: Oláh István, Körösánosfaiva: Oláh István, Belényesremete: Bálint Ferenc, Belényesujlak: Bálint József, Sályi: Szép Károly, Hegyközszáldobágy: Farkas Lajos, Kiszántó: Kiss Károly, Ujjalota: Oswald Jakab II., Margita: Asók János, Monospetri: Molnár Imre, Berettyószéplak: Bodis Lajos, Tóti: Fazekas Sándor, Kágya: Uri Imre, Kiskerek: Steinmetz Lajos, Csokaly: Uri Imre, Asszonyvásár: Erdei József, Kőbölkut: Venczel László, Bihardőszeg: Sorban László, Erolasz: Mészáros Imre, Székelyhid: Szécsi Károly, Hegyközszentmiklós: G. Oláh Kálmán, Szentjobb: Matuz István, Mezőtelegd: Orbán Károly, Posalaka: Kelemen Ferenc, Mezőtelki: Lukács Gáspár, Tenke: Boros János, Nagyszalonta: Zs. Szabó János.

## Feljegyzések

A csehek és a szudéták világa minden más európai kérdést háttérbe szorított most. Szinte meg is feledkeztünk a spanyol polgárháborúról. Az újságok hasábjain mégis felcsillannak itt-ott a spanyol háború hírei. Az önkéntesek elszállítása még mindig megoldatlan. A köztársaságiak a szabad hadianyagszállítást, a francia határok teljes megnyitását kéri. Ujabbán a spanyolországi zsidók kiáltványa keltett nagy feltűnést. A kiáltvány a világ zsidóságához szól. Érdemes elolvasni:

„Zsidók, segítsétek a spanyol köztársaságot!”

„Zsidó néptársak! A fasiszták, akiknek jelszavuk az antiszemitizmus, harcokat toboroznak még a demokrata államokban is, hogy végig folytassák háborújukat.

A világ zsidósága nem tarthatja magát távol ettől az élet-halálharcától csak azért, mert a spanyol félszigeten kevés zsidó él. Ha a faszizmus győz Spanyolországban, akkor ezzel csak a zsidóellenes front erősödik. A világ zsidósága nem gondolkozhatik tovább.

Ébredjétek zsidók mindenütt a világon!

A köztársasági Spanyolország győzelme a mi győzelmünk is. A köztársasági uralom, amelynek vezető helyein a mi zsidaink állanak, a spanyol földet európai menhelyé alakítja át a menekült zsidóság számára.

A zsidóság Spanyolországban megtalálja őseit.

Ne feledjétek el, hogy a zsidók ma nehéz időkben élnek át. Elérkezett annak az ideje, hogy a spanyol népnek a legteljesebb erkölcsi és anyagi támogatást nyújtsuk.

Aki a kommunista Spanyolországot segíti, az önmagát, szabadságát és becsületét védi.

Zsidó demokraták! Alakítsátok meg minden városban és faluban, nyilvánosan vagy titokban a segítő bizottságokat.

Zsidó nép! Ébredj ebben a szent mozgalomban, hogy lemoshasd a neveden esett szegényt.

Támogassátok a köztársasági Spanyolországot! Támogassátok a spanyol népet, amely szeret benneteket!”

Eddig szól a kétségbeesett hangú szózat. Felesleges minden magyarázat. P. I.

Chamberlain a Nobel békedíj jelöltje Londonból jelentik: Oslói jelentés szerint Chamberlain angol miniszterelnököt jelölik a Nobel békedíjra.

ROMÁNIA IS RÉSZTVEZ A VARSÓI PARLAMENTKÖZI KERESKEDELMELI KONGRESSZUSON. Bucaresti. Saját tud. Szeptember 5-én nyílik meg Varsóban a parlamentközi kereskedelmi kongresszus. Romániát Saveanu és Lepdatu, az utolsó országgyűlés házelnökei, továbbá Raducanu volt nemzeti pártvezető miniszter és Victor Slavescu volt liberális pénzügyminiszter fogják képviselni.

Amikor a tolvaj védőügyvédjén próbálja ki tudományát. Szatmár. Saját tud. Bandiciu Adrian ügyvéd néhány hónappal ezelőtt a törvénytörő Bogdan Bacsku Lajos lopással vádolt cigányt védte aki, amíg szabadlábon volt, többször felkereste őt az irodájában. Az ügyvédnél a napokban betörők jártak. A tettesek nem boldogultak a szekrények zárjával s így csak két öltöny ruhával kellett megelégedniük. Bapdicu Adrian feljelentésére a rendőrség nyomozást indított, amely azonban nem járt eredménnyel. Tegnap Bandiciu Adrian a Viktori kávéház előtt sétált, amikor az utca másik oldalán meglátta egykori védencét: Bogdan Bacsku Lajost — az ellopott ruhában. Azonnal szökött a rendőrnök, aki a rovtomtöltött embert letartóztatta. Bogdan kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy azért tört be volt védőjéhez, hogy a kifizetett ügyvédi tiszteletdíjat valahogy visszaszerezze.

Öngyilkos lett, mert nem tanulhatott tovább. Bucaresti. Saját tud. Egy Nicolin nevű bucaresti vasuti tisztviselő 18 éves leánya, Silvia, amiatti bánatában, hogy szülei nem tudták tovább taníttatni, öngyilkos lett. Lakásuk padlásán revolverrel kétszer a mellébe lött és azonnal meghalt.

Szeptember nyolcadikán kezd meg Pacha Agoston dr. temesvári megyéspüspök őszi bérmautját. Saját tud. Pacha Agoston dr. Kisasszony napján Máriaradnára vezet népes zarándoklatot, majd a kegyhelyről Odvas községbe megy, ahol a máriaradnai ferencrendiek lekipásztori segédletével kiosztja a bérálás szentségét. A püspök bérmautját, több megszakítással, október hó 13-ig tart; szeptember 9-én Ujpaullison bérmautjának további állomásai: szeptember 10-én Gyorok, 11-én Lippa, 12-én Fakert, 13-án Ujpanád, 14-én Máriaradna, 15-én és 16-án Magyarpécska és Szemlak, 17-én Zádorlak, 18-án Zimándujfalu; szeptember 23-án és 24-én Ócsanád — ahol a püspök ünnepélyesen konzekrálja a templomot. — 25-én Ujarad és Kiszentmiklós; szeptember 30-án Tornya és Szederhát, október 1-én Nagyvarjas, október 2-án Glogovác és Mikelaka; október 10-én Folya, 11-én Vojtek és október 13-án Gizellafalva.

**NAGY IZGALMAT KELTETTEK A SOROZATOS REPÜLŐGÉP SZERENCSETLENSÉGEK FRANCIAORSZÁGBAN.** Párizsból jelentik: Azok a sorozatos repülőgépszerencsetlenségek, amelyek a francia légi haderőt az utóbbi időben gyászba borították, nagy izgalmat keltettek a francia közvéleményben. A „Matin” szerint a légügyi-miniszter tervbe vette a légi haderő átszervezését.

**ZSAROLYÁNI MÁRTON SÁNDOR, NYUGALMAZOTT ERDŐTANÁCSOS HALÁLA.** Előkelő, régi családot borított gyászba zsarolyáni Márton Sándor nyugalmazott erdőtanácsos és földbirtokos halála. Márton Sándor nyugalmazott erdőtanácsos hosszú évtizedeken át dolgozott az állam és a köz érdekében s munkájával megbecsülést, rokonszenvet magartatásával pedig általános szeretetet vívott ki magának. Elhunyt a hosszu betegeskedés után 77 éves korában Erkeserűn következett be. Az elhunyt földbirtokost felesége: özvegy zsarolyáni Márton Sándorné, született zsarolyáni Márton Izabella, gyermekei: Krausz Jenőné, zsarolyáni Márton Margit, Paksy Dezsőné, zsarolyáni Márton Mária, zsarolyáni Márton Boriska, zsarolyáni Márton Sándor és felesége, Márton Adél, testvére, özvegy Hajdu Gyuláné, zsarolyáni Márton Luis, számos unokája és nagykiterjedésű, előkelő rokonság gyászolja. Temetése szeptember 3-án, délután 3 órakor megy végbe a családi gyászháztól.

**P. Gulácsy Irén felolvasása a budapesti rádióban.** Külön is felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy Pálffy né Gulácsy Irén, az Erdélyből elszármazott nagy magyar írónő, a „Fekete völgyek” és számos monumentális regény szerzője, vasárnap délután fél 7 órakor felolvasást tart a budapesti rádióban. Pálffy né Gulácsy Irén: „A királynő szerelme” című elbeszélését olvassa fel.

**Veszedelmes tűz egy bucaresti börgyárban.** Bucaresti. Saját tud. Csütörtökön este tűz ütött ki Bucarestben a Str. Bulter-utcai Bourul nevű börgyárban, amely a Crisoveleoni bank tulajdonát képezi. Leégett a szabászati osztály egész teteje. A kárt még nem állapították meg. A veszedelem tüzet éjjel két órára sikerült csak eloltani.

**Rablótámadás a jaffai arab bank ellen.** Jeruzsálemből jelentik: A sorozatos vasuti merényletek miatt a forgalmat néhány főbb útvonalra korlátozták. Jaffában az egyik arab bankba 15 ember benyomult és követelte a pénztár kinyitását. Az arab bankörök rálöttek a támadókra, akik végre hosszabb revolverharc után kerekelt oldottak.

**A temesi tartomány öt megyéjének tisztviselőiből szervezik meg a kormányzás tisztviselői karát.** Temesvár. Saját tud. Marta Alexandru dr. királyi helytartó, a temesi kormányzás öt megyéjének prefektusait, felügyelőit és megyei szolgálati főnökeit közigazgatási értekezletre hívta egybe. Az öt megyefőnökkel tartott külön értekezleten a kormányzás hivatalainak megszervezését is megbeszéltek. Miután a megyék hatásköre kisebb lett, a kormányzás tisztviselői kara pedig még nincsen megszervezve, elhatározták, hogy tizenöt megyei szolgálati főnököt és aligazgatót, tizenöt osztályfőnököt, kilenc hivatalfőnököt, húszöt tisztviselőt és nyolc gépirőnt a kormányzás hivatalához helyeznek át. Temes-Toronál megyéből huszonhárom, az aradi és a hunyadmegyei prefekturától egyenként tizenöt, Szörény megyéből tizenegy és Karasból tíz tisztviselő kerül a temesvári kormányzásához. Az áthelyezéseknél tekintettel voltak az illetők családi viszonyaira. A kormányzásához áthelyezett tisztviselők iróasztalaikkal és irodai felszerelésekkel együtt kerülnek Temesvárra. A dévai megyei nyomdát is Temesvárra helyezik át és a kormányzóság épületben állítják fel.

## A becsületes megtalálása

A legtöbb kisvárosban autóbuszok bonyolítják le a helyközi forgalmat. Az ilyen autóbuszok kalauzai, sofőrjei rendszeren roszszulfizetett kis egzisztenciák, ami azonban, úgy látszik, mégsem megy náluk a becsületesség és lelkiismeretesség rovására. Ennek a közalkalmazott-lelkiismeretességnek ritka példáját adta a napokban egyik határszéli város autóbusz-sofőrije. Megérdemli, hogy a nevét is ideírjuk: Varga Andrásnak hívják.

Nos, ez a Varga András, amikor végállomáson lestopolta társasgépkocsiját, szokás szerint hozzáfogott, hogy kitakarítsa az alkalmatlanságot. Az egyik pad alatt kis csomagot talált. Kibontotta és ekkor a kopott gépkocsiban csodálatos ragyogás támadt. Mint ha az ezeregyéjszaka valamelyik tündére ejtette volna el fölfüggőjét, hatalmas briliáns csillogott a papírosban. Varga András sofőr becsületes ember és nem szédült meg a talált kincsétől. A fülbevalót kötelességszerűen beszolgáltatta munkaadójának, akinél nemsokára jelentkezett is az, aki elvesztette: egy ékszerkereskedő. Az ékszerész már a vonaton ült amikor észrevette, hogy a fülbevaló kiesett a zsebéből. Ösztönszerűen a gépkocsivádlalathoz sietett, ahol érthető megkönnyebbüléssel vette át a fülbevalót, ami 35.000 lei értéket képviselt.

35 ezer lei, — ha úgy vesszük — nem olyan nagy pénz, de egy szegény sofőr szemében egész vagyon jelent. Varga András sofőr azonban többre tartotta minden vagyonnál az ő becsületességét, kötelességtudását. S talán észbe is jutott a kopott gépkocsiban felejtett briliáns csillogás nézegetve, az ötödik parancsolat és az, hogy annak, aki elvesztette, nagyobb szüksége lehet erre a fölfüggőre, mint neki. Becsületes volt s lehet, hogy nem is várt ezért a becsületességet jutalmat. Az ékszerész azonban „javallér” akart lenni. Kívett a zsebéből egy 20 leist és nagy grandezzával a becsületes sofőr markába nyomta... s a 35 ezer leis függővel úgy távozott, mint aki nagy jótéteményt gyakorolt.

Ezek után magától érthetően, felrémlik a kérdés: érdemes volt-e Varga Andrásnak becsületesnek lennie? A törvények szerint u. i. a talált tárgy értékének tizszázaléka feleben az esetben tehát 3500 lei) jár jutalomképpen a becsületes megtalálónak. Hogy az ékszerész kritikán alulian viselkedett a sofőrrel szemben, nyilvánvaló.

De nyilvánvaló az is, hogy Varga András a 20 leinél nagyobb jutalmat kapott. Azt a megnyugtató érzést, hogy megingathatatlanul becsületes tudott lenni s példát adott arra, hogy ez a lelketnyugtató érzés minden bőkezű jutalomnál többet ér.

Ez a kis írás azonban még sem volna teljes, ha végezetül nem íránk meg azt is, hogy az a bizonyos függő a nagybányai Einhorn-féle ékszerület tulajdonosának a zsebéből esett ki... (h. ö.)

**Schreiber Alajos — cáfolja hogy színtagzattásra készülne.** Egyik erdélyi lap azt a színházi hírt közölte, hogy a Thália társulat karnagya, Schreiber Alajos megvált a színtársulattól és — színtagzató lesz. Laptársunk azt is tudni vélte, hogy Schreiber Battyán Kálmánnal társul és operettegyüttest szervez. Ezzel a híradással szemben a Thália színtársulat karnagya annak közlésére kért bennünket, hogy — egyelőre — szó sincs arról, hogy megváljon a Tháliától, ahová különben is kötéves szerződés köti.

**Cigánykaraván garázdálkodik Máramaros-megyében.** Máramarossziget. Saját tud. Néhány nap óta a megye területét vándorcigányok lepik el akik számos lopást követtek el az útjukba eső községekben. A hatóság erélyes nyomozást indított a tolvaj cigányok kézrekerítése érdekében s egyszermind elrendelte a gyanus vándorcigányok kitoloncolását a megye területéről.

**Halálozás.** Moca Laura 33 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése szeptember 3-án volt. (Caritas.)

## Magyar és német feliratok engedélyezését és filmstudio felállítását kéri a mozitulajdonosok szindikátusa

### Mozgósínháztulajdonosok országos kongresszusa Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. Az Erdélyi és Bánsági mozgósínházak képviselőiben ötven mozgósínház-tulajdonos kongresszust tartott Nagyváradon és megalakította a mozgósínházak szindikátusát.

A kongresszus mielőtt érdemleges munkáját megkezdte volna, hódoló felirattal fordult Ófelsége II. Károly királyhoz és ugyancsak tisztelettel fejezte ki sürgönyileg Armand Calinescu belügyminiszternek, Eugen Titeanu sajtó- és propagandaügyi alminiszternek és Silviu Dragomir kisebbségi kormánybiztosnak.

A megjelent mozgósínház-tulajdonosok elhatározták, hogy küldöttségileg keresik fel az illetékes hatóságokat és kérik fogják a német és magyar filmfeliratok engedélyezését. Kérik továbbá a magyar filmek behozatalának engedélyezését is.

Elhatározták egyben, hogy szorgalmazni fogják a filmstudio felállítását és a román filmgyártás minél előbbi megindítását.

A megjelentek a megalakult mozgósínházi szindikátus vezetőségéül a következőket választották meg: I. Stanescu, Temesvár, C. Lupsa, Arad, Mosneag, Nagyvárad, Diósy, Nagyvárad, Grecu, Torda, Titei, Brassó, Marcella, Kolozsvár, Dimitriu Calinescu, Marosvásárhely, dr. Bösz, Zombolya. A szindikátus ügyészévé dr. Pelle György nagyvárad-i ügyvédet, főtitkárrá dr. Fényes Samut, titkárrá pedig Halmos Györgyöt választották meg.

Az érdekeltek elhatározták: a jövőben a mozgósínházakban csak a filmtermelés kiemelkedőbb alkotásait vetítik, hogy ezzel a mozgósínházak bevételi lehetőségeit fokozzák.

## ISKOLAINK

### Felvételei a hátszegi Erzsébet internátusba

Hátszegen, a Retyezát aljában, klimatikus levegőjű városban, a Szent Ferenc-rendi nővérek vezetése alatt álló internátusba felvételnékek elemi, vagy gimnáziumi leány növendékek.

Teljes ellátás havi 1000 lei.

A gimnázisták helyi állami gimnáziumba járhatnak, az elemisták pedig az intézetben lévő zárda-iskolába.

A nővérek felügyelnek a növendékek tanulására és örködnék azok viselkedésére.

Az ellátásuk elsőrendű.

Ha valaki zenét akar tanulni, kevés díjazásért alkalma van erre is.

Bővebb felvilágosítást ad az intézet vezetősége: Parohia rom. cat. Hațeg (Hátszeg), Jud. Hunedoara.

**A gyulafehérvári Majláth Liceumban szeptember 15-én kezdődik az oktatás.** A gyulafehérvári Majláth Liceum igazgatósága közli, hogy a javítóvizsgák szeptember elsejétől negyedikéig tartanak. A felvételi vizsgák az első osztályba szeptember tizenkettődikén, az ötödik osztályba tizenharmadikán lesznek. Az iskolai év pedig szeptember tizenötödikén veszi kezdetét.

**Iskolai értesítés.** A nagyvárad-olaszi római katolikus elemi fiúiskolában az 1938-39. tanévi beírások szeptember 1-től 10-ig tartanak. Az I. osztályba iratkozók állami anyakönyvi értesítést — „aviz” — hozzanak magukkal. A 7-ik évet még be nem töltött gyermekek föltétlenül az első napon jelentkezzenek. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 15-én lesz. Igazgatóság.

**Az Immaculata-intézetben** (Nagyvárad, Str. Alexandri v. Teleky-utca 17.) megkezdődtek a beiratások a leánygimnáziumban és az övönöképzőben. A javítóvizsgálat 3-án 8 órakor kezdődik. A bennlakó növendékeknek 7-én kell jelentkezniük, 8-án Veni Sancte, az előadás 9-én kezdődik. Az óvodában és az elemi iskolában a beiratás 1-10-ig, az előadás 15-én kezdődik.

# RADIO

## VASÁRNAP, SZEPTEMBER 4.

**București.** 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 9.55 Istentisztelet közvetítése. 13.15 Hírek adása. 13.25 A Sibiceanu-zenekar hangversenyének közvetítése. A hangverseny szünetében körülbelül 14.15 Hírek közvetítése. 15.10 Vidám műsor közvetítése. 15.30 Gazdasági szakelőadás. 19 Időszaki anyagok. 19.17 Táncczene közvetítése gramofonlemezekről. 20.35 Barbillon-Stefanescu hegedűművésznő hangversenyének közvetítése. 21 Hírek. 21.10 A Radiozenekar hangversenyének közvetítése. A hangverseny keretében közreműködik Constanca Dădescu. 22 Gramofonlemezek közvetítése. 23 Sport hírek adása. 23.15 Operetlemezek közvetítése. 24 Vegyes lemezek. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána Közlemények.

**Budapest I.** Hírek és közlések a rádió tárgysorsjatek gyerekműsorának kiváltásáról. 11-12.10 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent István-vari bázilikából. A szentbeszédet Tarnóczy János dr. segédlelkész mondja. 12.15-13.15 Evangélium szentiztelet. Predikál Magocsy Károly. 13.30 Pontos időjelzés. 13.30 Országos Csokonai Dalosnap a Debrecen és Vidéke Ipartestület rendezésében. 14.05 Zenekari hangverseny. 15 Lemezek. 16 Gazdáknek. 16.45 A 2. honvédelmi algezdred zenekara. 17.30 „Nyugtalan idők, nyugodt nevelés”. Előadás. 18 Enekszámok. 18.30 „Egy kiralyi szerelem”. P. Gulácsy Iren elbeszélése. 18.55 Zongoraszámok. 19.30 Részletek a magyar-amerikai uszomérközösségről. 20 Cigányzene. 21 Sporteredmények. 21.10 „A három testőr”. Vigjáték. 22.35 Hírek. 23 Táncczene. 24 A rádió szalonzenekara. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

## HÉTFŐ, SZEPTEMBER 5.

**București.** 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelzés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sport híreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Időszaki anyagok. 19.17 Gramofonlemezek. 20.15 Felolvasás. 20.30 Szókratizáló zene. 21.25 Csak Rádió-Románia: Gramofonlemezek. Csak Rádió-București: Theodorescu négyes zenéje. 22.05 A Lét állomás együtt: Munteanu Zsófia énekel. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

**Budapest I.** 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Rendőrzene. 15.35 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákfélsóra. 17.45 Pontos időjelzés. 16 Mesterharmoniumon játszik Nagy Olivér. 18.30 „A ruházódás”. Előadás. 19 Sallak Pál énekel zongorakísérettel. 19.35 „XIV. Lajos napja”. Előadás hanglemezekkel. 11.15 Hírek szlovák nyelven. 20.20 Táncczene. 21.25 Hírek. 21.45 Cigányzene. 22.45 Időjárásjelentés. 23.50 Zenekari hangverseny. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Jazz. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

## KEDD, SZEPTEMBER 6.

**București.** 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelzés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sport híreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Üzenetek. 19.17 Händelről gramofonlemezekkel. 20.25 Lucerszkaja Eugénia olasz operakból énekel. 20.50 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 21 Felolvasás. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

**Budapest I.** 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Az Egyetemi Énekkarok Éneknégyese. 13.40 Hírek. 14 Hanglemezek. 14.20 Pontos időjelzés. 15.35 Arfolyamhírek. 17.10 Asszonyok tanácsadója. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Cigányzene. 18.30 „Magyarország az ősi bécsi vásáron”. Felolvasás. 19 „Mire legyünk figyelemmel a kisipari műhelyek berendezésénél”. Előadás. 19.20 Észak és délamerikai dalok. 19.45 Séta az Országos Ipartestület ősi lakberendezési és háztartási vásárán és beszámoló a főzetanfolyamról. 20.25 A rádió szalonzenekara. 21.30 „Várattól Brassóig”. Erdélyi városok a magyar költészetben. 22.05 Hanglemezek. 22.50 Hírek. 23.10 Megemlékezés Németalföld királynője uralkodásának 40. évfordulóján. 23.45 A 1. honvédelmi algezdred zenekara. 24 Hírek német és olasz nyelven. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

## SZERDA, SZEPTEMBER 7.

**București.** 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelzés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése.

Közben: Sport híreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Könyvek és folyóiratok. 19.17 Gramofonlemezek. 20.05 Szókratizáló zene. 21.05 Felolvasás. 21.20 Manoliu György hegedűi, Filionescu I. zongorázik, Konstantinescu: Kis szonáta, Corelli: La folia, Pugnani-Kreisler: Előjáték és allegro. 21.50 Tarka gramofonlemezek. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

**Budapest I.** 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Hegedű zongorakísérettel. 13.45 Hírek. 14 Beszkártzenekar. 14.20 Pontos időjelzés. 16 Arfolyamhírek. 17.15 A rádió diákfélsóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hanglemezek. 18.30 „Japan és a világ”. Előadás. 19 Sándor György kétnuálós Moor-zongorán játszik. 19.30 „A rádió szerepe békeben és háborúban”. Előadás. 20 „A három Erkel”. Rádióbránd. 21.50 Hírek. 22.10 A rádió szalonzenekara. 22.55 Időjárásjelentés. 23 Jazz. 23.35 Watson Kirkconnell kanadai egyetemi tanárral beszélgetés. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldre.

## CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 8.

**București.** 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelzés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sport híreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Táncczene. 20 Felolvasás. 20.15 Striescu Konstantin énekel. 20.40 Tanase Mária román népdalokat ad elő. 21.05 Időszaki anyag. 21.20 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 22.30 Hírek. 22.45 Vendéglői zene. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

**Budapest I.** 10.30 Hírek. 11-12.10 Egyházi ének és szentbeszéd a veszprémi székesegyházból. A szentbeszédet Toth Tihamér püspök mondja. 12.15-13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a görög katolikus templomból. A szentbeszédet Krajnyák Gábor mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Zenekari hangverseny. 14.05 „Világhíradó”. 15 Hanglemezek. 16 Harsányi Gizi meséi. 16.30 A rádió szalonzenekara. 17.40 Elbeszélések. 18.10 Táncczene. 19.15 „A két Wesselenyi”. Előadás. 19.45 Cigányzene. 20.15 Hírek szlovák nyelven. 20.50 Sporteredmények. 21 „Londontól Bánfalvaig”. Hangjáték. 22 Hírek. 22.20 A Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.50 Időjárásjelentés. 23.30 Hegedű zongorakísérettel. 24.10 Szalonzene. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

## PÉNTEK, SZEPTEMBER 9.

**București.** 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelzés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sport híreknek adása. 13.40 Gramofon-

## Apróhirdetések

Egy szó ára 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. „Cím a kiadóban” további 10 lel. Alláskeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lel. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

### Lakás

4 szobás, földszintes, modern lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Bulev. Regele Ferdinand 41.

2 szobás úrdőszobás magánház azonnal kiadó. Nagyvárad, Dr. Nicolae Zigre 20. Erdeklődni Lahovary-utca 31. szám.

### Egyszoba,

konyhából álló magánház november 1-re kiadó. Nagyvárad. Bővebbet a kiadóhivatalban.

### 2 szobás

modern magánház eladó. Nagyvárad, Strada Bălcescu (v. Rét-utca) 23-a.

### Egyszoba

alkoven konyha s mellékhelyiségekkel álló udvari lakás azonnal kiadó. Nicolae Zsiga (Lukács György) u. 7.

### Különbejáratu

szépen burtozott szoba kiadó. Nagyvárad, Str. Lahovary 41.

### Négyszobás

modern lakás november 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. Bratianu (volt Szaniszló-u) 27.

### Kiadó

száraz nagy borpince, ugyanott raktárnak alkalmas suterin és ócska ablakok. Nagyvárad Nicolae Jiga (Lukács György) utc 30.

## Hova rohan?

Szaladok az ujjonnan megnyílt

## PÁLL cipőüzletbe,

mert a legújabb cipőujdon-ságokat ott szerezhetem be legolcsóbban.

Nagyvárad, Str. Dr. Lazar Aurél 1. sz. (Park-szálloda épület)

mezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Időszaki anyag. 19.17 Gramofonlemezek. 20.20 Felolvasás. 20.35 Sibiceanu zongoraművész hangversenyének közvetítése. 21.05 Felolvasás. 21.25 Lammemoori Lucia. Donizetti 3 felvonásos operájának közvetítése. A szünetekben: Hírek. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

**Budapest I.** 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 A rádió szalonzenekara. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákfélsóra. 17.45 Pontos időjelzés 18 „A lakóhelyek berendezése légoitalmi szempontból”. 18.25 Gordonkaszámok. 19 Sport-közlemények. 19.10 Hanglemezek. 20 „Szigetvár védelme”. Előadás. 20.30 Görög dalok zongorakísérettel. 21.15 Külügyi negyedóra. 21.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.40 Hírek. 23.05 Cigányzene. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Jazzhármás. 1.05 Hírek külföldi magyaroknak.

## SZOMBAT, SZEPTEMBER 10.

**București.** 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizuálisjelzés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sport híreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Szókratizáló zene. 20.10 Felolvasás. 20.35 Cretzeiu Valentina áriaestje. 21 Üzenetek. 21.25 Ghinda tánczenekar. 22.30 Hírek. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

**Budapest I.** 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Országos Postászenekar. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.35 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 „Az erdei anyóka”. Mese. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Magyar nóták. 19 „A béke”. Elbeszélés. 19.30 Hegedűszámok. 20 „Lavota János emlékezete”. 21 Rádió a rádióról. 21.15 „A Német Rádió zenés tarka estje”. 22.20 Hírek. 22.45 Rachalle Thauvoye klavicsembalon játszik. 23.20 Jazz. 24 Hírek német és olasz nyelven. 24.10 Cigányzene. 1.05 Hírek külföldi magyaroknak.

### 2 szobás

komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regele Ferdinand 49., illetve Str. Parintele Danila 7.

### Kiadó

1 kettő és egyszobás utcai lakás mellékhelyiséggel november 1-től. Oradea, Str. Pasteur No. 37.

### Kiadó

azonnal egy utcai és egy udvari különbejáratu burtozott szoba, fürdőszoba használat-al. Nagyvárad, Strada Averescu 37.

### Két elegáns

butorított szoba esetleg ellátással is kiadó. — Nagyvárad, Str. Oltenia (Csengeri) utca 2. sz.

## Különféle

### Zongora

elsőrangú, bécsi gyártmány, jutányos áron eladó. Nagyvárad, Str. Vladimirescu (Magyar-utca 27. szám

### Finom

fehérnemű varrást, javítást vállalok. Meghívásra házhoz megyek. Nagyvárad, Joan Ghica (Párizs) utca 24.

### Szép

kertés villában állandó nyugodt otthont talál, teljes ellátással magános nyugdíjas úriember. Közelebbi megtudható a kiadóhivatalban

### PUHA CLMOT

állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t., Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

## Alkalmazás

### Tehenész

vincellér azonnal állást nyer Horváth Árpád, Nagyvárad, Calea Ruinelor 1. szőlőjében.

### Mindenes bejárónő

kis családhoz azonnal belépésre felvétetik. — Nagyvárad, Str. Regele Carol II. 19.

# LEGUJABB

## „Hitler válaszüton áll” — írja a francia sajtó

Az angol kormány nagy fontosságot tulajdonít Lengyelország állásfoglalásának

**Közös kisebbségi arcvonalat sürget a csehszlovákiai magyarság egyik vezére**

Londonból jelentik: Angol politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak azoknak a tanácskozássoknak, amelyeket lord Halifax angol külügyminiszter csütörtökön a londoni lengyel ügyvivővel folytatott. E tárgyalásoknak hír szerint nem csak az volt a céljuk, hogy tájékoztassák a lengyel ügyvivőt az angol kormány állásfoglalásáról, hanem Halifax közölte, hogy az angol kormány a legnagyobb fontosságot tulajdonítja Lengyelország állásfoglalásának és feltétlenül számít a lengyel közreműködésre az európai kérdések megoldása érdekében.

Párizsból jelentik: A lapok főbenjáró fontosságát tulajdonítanak Hitler és Henlein megbeszéléseinek. Párizsban általában remélik, hogy Hitler nem fogja merev elutasításra készíteni Henleint. Az *Epoque* szerint Hitler ma válaszüton áll és a béke sorsát tartja a kezei között. Valószínű, hogy a németek nem utasítják el Hodzsa tervét és igyekeznek azt módosítani. Az *Oeuvre* szerint Berlinben úgy tudják, hogy Hitler válasza nem lesz elutasító és nyitva hagyja a kaput a további megbeszélések számára.

A francia kormány is éber figyelemmel kíséri az eseményeket. Bonnet külügyminiszter Weltzek német nagykövét után *Osutzky* cseh követet fogadta. A külügyminiszter hangoztatta Weltzek előtt, hogy Franciaország élénken óhajtja a szudéta-német kérdés békés megoldását. A *Journal* szerint a német nagykövet kijelentései újabb reményt nyújtanak arra, hogy sikerülni fog a prágai tárgyalásokon kielégítő megoldást találni.

### SZOROSABB LETT AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS ANGLIA ÉS LENGYELORSZÁG KÖZÖTT.

Londonból jelentik: A *Daily Mail* diplomáciai levelezője szerint lord Halifax és a lengyel ügyvivő között lefolyt megbeszélés következtében szorosabb lett az együttműködés Lengyelország és Anglia között nemcsak a Csehszlovákiára, hanem a Közép- és Kelet-Európára vonatkozó kérdések tekintetében is, ami nagyfontosságú diplomáciai fejleményekre vezethet. *Duff-Cooper*, az angol tengerügyi hivatal első lordja, balti tengeri útja során találkozott Beck lengyel külügyminiszterrel és mielőtt Londonba visszatért, Halifaxnak tett jelentésében sürgette, hogy Anglia kezdjen diplomáciai megbeszélést Lengyelországgal. Lord Halifax közölte a lengyel nagykövettel, hogy a cseh kérdés megoldása során a lengyel kisebbségek a többi kisebbségekkel hasonló engedményeket kaphatnak. *Racinszky* londoni lengyel nagykövet megrövidíti szabadságát és néhány nap múlva visszatér Londonba, hogy folytassa lord Halifaxszal folytatott megbeszéléseit. Szó van arról, hogy Halifax Gnfben találkozik Beck lengyel külügyminiszterrel. Annak megakadályozása érdekében, hogy Lengyelország kilépjen a Népszövetségből, Anglia javasolni fogja, hogy Lengyelország állandó tagságot kapjon a Népszövetség tanácsában.

### KÖZÖS KISEBBSÉGI ARCVONALAT!

Varsóból jelentik: A lengyel távirati iroda levelezője beszélgetést folytatott gróf Eszter-

házy Jánossal a csehszlovákiai magyar kisebbség egyik vezérével. Eszterházy János hangoztatta, hogy a kisebbségeknek meg kell valósi-

## Imrédy magyar miniszterelnök nagyfontosságú nyilatkozata a Daily Telegraph szerkesztőjének

Imrédy nyilatkozata angol hivatalos helyen nagy hatást keltett és a legkedvezőbb fogadtatásra talált. — Az általános európai eseményekre is kihatást gyakorol a magyarországi miniszterelnök állásfoglalása

Londonból jelentik: Az angol közvélemény a pénteki nap egyik legfontosabb eseményének a *Daily Telegraph* budapesti cikkét tekintti, amelyben Martin, a konzervatív kormánylap politikai szerkesztője beszámol Imrédy miniszterelnökkel folytatott beszélgetéséről. A cikkíró megállapítja, hogy azok a nyilatkozatok, amelyeket legfelsőbb hivatalos helyeken kapott, megcáfolják azokat a téves londoni és prágai híreket, amelyek szerint Horthy kormányzó németországi látogatását felhasználták arra, hogy bármiféle egyezményt kössenek Berlin és Budapest között. A magyar külpolitika múltja és jövője útja, mint a magyar miniszterelnök mondotta, a béke és az igazság. Bármiféle konfliktus törne ki Európában, Magyarország számára a célja az lenne, hogy semleges maradjon. Londoni politikai körökben talán nem is értékeli eléggé, hogy Ausztria bekebelezése óta Magyarországot földrajzi helyzete olyan fontos tényezővé tette, amintőre előbb nem érezte magát hivatottnak.

Magyarország valóban ütköző állam — cikkíró szerint — minden olyan német ambíció ellen, mely a dunai államokon kívül akarná terjeszteni a német gazdasági befolyást. Eltekintve a kisebbségi kérdéstől, Budapestnek ma olyan szava van az európai ügyekben, amit semmiesetre sem szabad alábecsülni. Németország jelenleg a magyar kivitelnek 50 százalékát veszi fel, úgyszólván mezőgazdasági terményt, amiért a magyar parasztok kétszer annyit kapnak, mintha Londonba szállítanák.

— Imrédy, — írja a cikkíró, — biztosított engem arról, hogy Németország mostanáig nem próbálkozott nyomást gyakorolni Magyarorszá-

### Silviu Dragomir nyilatkozott a Timesben a kisebbségi törvény végrehajtásának módjáról

Londonból jelentik: Anglia élénk aktivitása Közép- és Kelet-Európában nemcsak a lengyel-angol közeledésben nyilvánul meg, hanem a Romániával való szoros kapcsolatban is. Mint hivatalosan jelentették, Nagybritannia átvette Románia gabonatermés-feleslegének egyharmadát, amelyet folyamatosan 8 hónapon keresztül fognak Angliába szállítani. A tárgyalásokat egy magáncég folytatta a román kormány export-megbizottáival, de biztos, hogy ez a magáncég az angol állam számára végzi a vásárlá-

taniok a közös kisebbségi arcvonalat a prágai kormánnyal folyó harcában. A magyar kisebbség és a többi kisebbség vezetői között már fenn áll az együttműködés és azokat az engedményeket, amelyeket a szudéta-német párt követel, meg kell adni a többi kisebbségeknek is. Kijelentette azután, hogy a júniusi terven kívül a kormány egyetlen új tervet sem terjesztett elő a nemzetiségeknek. A kormány terveiről napvilágot látott hírek azt akarják elhitetni a világgal, hogy a prágai kormány állandóan engedményekre törekszik. Ez a beállítás csak arra jó, hogy a nemzetközi feszültségért a kisebbségekre hárítsa a felelősséget.

### ÚJABB ALLAMTANÁCS A FRANCIA FŐVÁROSBAN.

Párizsból jelentik: A francia fővárosban pénteken újabb államtanács ült össze, amelyet kapcsolatba hoznak a súlyos nemzetközi és belpolitikai helyzettel. Bonnet francia külügyminiszter tart beszámolót, majd azt vitatják meg, hogy miként védhetik meg a kormány tekintélyét a sztrájk-mozgalmakkal és sztrájk-kal való fenyegetésekkel szemben.

ra. Az árak megállapítására vonatkozó tárgyalások mindig a legbarátabb szellemben folytak le a két ország között. Németországnak iparcikkeit számára szüksége van a magyar piacra. A bledi konferencia eredményéről kiadott nyilatkozatról Imrédynek az volt a véleménye, hogy ennek a nyilatkozatnak a jelentőségét talán túlértékelték Londonban. A bledi meggyezést tökéletes érvényre juttatása teljesen a magyar kisebbségi probléma jövőbeli megoldásától függ. A bledi megbeszélések eredményei elválaszthatatlanul össze vannak fűzve a szudéta-német problémával, mivel Magyarországon meg vannak győződve arról, hogy mindazokat az engedményeket, amelyeket a Henlein-pártnak tesznek, meg kell adni a 900 ezer főnyi csehszlovákiai magyar kisebbségnek is.

A cikkíró szerint Budapesten a legjobb megoldásnak azt tekintenek, ha a csehszlovákiai magyar kisebbség önkormányzatot kapna. Senki sem óhajtja jobban a cseh kérdés békés megoldását, mint a magyar miniszterelnök.

A magyar piac tágításának lehetősége, — szól tovább a cikk, — most van vizsgálat alatt, és több, mint valószínű, hogy a közeljövőben magyar kiküldöttek hivatalosan és nem hivatalosan megkezdik londoni tárgyalásaikat abból a célból, hogy Angliában az eddiginél nagyobb piacot szerezzenek Magyarországot elsősorban minőségű gazdasági terményei számára.

Imrédy nyilatkozata angol hivatalos helyen is nagy hatást keltett és a legkedvezőbb fogadtatásra talált. Feltételezik a londoni tudósítók szerint, hogy ez a magyar állásfoglalás az általános európai eseményekre is kihatást gyakorol.